మహాభారతం పాఠకులకు ఒక మనవి.

ఇప్పటి దాకా నేను ఈ కింది ఇ.మైల్ ఐ.డి.తో నా మైల్సు పంపుతున్నాను. బయట వారి నుండి అందుకుంటున్నాను.

subrahmanyam_mv1947@yahoo.com

ఇటీవల నా ఇ మైల్ ఐ.డి. ఎవరో హాక్ చేసారు. ఆ విషయం నాకు శ్రీ కె.వి.రావుగారు తెలియజేసారు. ఇప్పుడు నా ఐ.డి. ఓపన్ కావడం లేదు. అందుకని నేను కొత్త ఐడి క్రియేట్ చేసుకున్నాను. దానిని కింద ఇస్తున్నాను.

modalivenkatasubrahmanyam@gmail.com

దయచేసి నాకు పంపే మైల్సు అన్నీ పై ఐ.డి.కి పంపండి. ఇప్పటికే నాకు మైల్సు పంపిన వారు దయ చేసి వాటిని తిరిగి పై ఐ.డి.కి ఫర్వార్డు చెయ్యమని మనవి. అప్పుడే నేను వాటికి జవాబు ఇవ్వడానికి వీలు అవుతుంది.

భవదీయుడు...యం.వి.సుబ్రహ్మణ్యం.

మహా భారతము

అనుశాసనిక పర్వము

ద్వితీయాశ్వాసము.

వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు చెప్పిన మహా భారత కధను నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూతుడు శౌనకాది మహామునులకు ఇలా చెప్పసాగాడు.

భీష్ముడు చెప్పిన విష్ణుతత్త్వమును విని తరించిన ధర్మరాజు పితామహు నితో ఇలా అన్నాడు.

"పితామహా! వివాహ సమయంలో కన్యాదానం చెయ్యడానికి ఎలాంటి వరుడు కావాలి." వివరించండి అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ఈ సందర్భంలో ఒక ఇతిహాసము చెపుతాను. ఆలకించు. అష్టావక్రుడు అనే ముని కుమారుడు ఉండేవాడు. అతడు వదాన్యుని కుమార్తె సుప్రభ అను కన్యను వివాహ మాడాలని అనుకున్నాడు. తన కోరికను వదాన్యునికి తెలిపాడు. వదాన్యుడు దానికి అంగికరించాడు, కానీ ఉత్తర దిక్కుగా వెళ్లమన్నాడు. ఎందుకు అని అడిగాడు అష్టావక్రుడు.

"కుమారా! ఉత్తర దిక్కున, కుబేరుని నగరం దాటిన తరువాత,

హిమాలయ పర్వతములు ఉన్నవి. అక్కడ శివుని గూర్చి పార్వతి తపస్సు చేసిన ప్రదేశము చాలా పవిత్రమైనది. అక్కడ పార్వతీ పరమేశ్వరులు విహరిస్తుం టారు. ఆ ప్రదేశము దాటి పోతే ఒక నీప వనము కనిపిస్తుంది. అక్కడ ప్రౌఢ వయసులో ఉన్న పవిత్రురాలైన ఒక స్త్రీ ఉంది. నీవు ఆ వనితను కలిసి రా. అప్పుడు నీకు నా కూతురుని ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తాను." అని అన్నాడు వదాన్యుడు.

.అలాగే అని అష్టావక్రుడు ఉత్తరదిశగా ప్రయాణం అయ్యాడు. ముందు కుబేరుని నగరం చేరుకున్నాడు. అక్కడు కుబేరుని ఆతిథ్యం స్వీకరించాడు. కుబేరుడు ఏర్పాటు చేసిన అందమైన స్త్రీల నృత్య విన్యాసాలు అతనిని ఆకర్షించ లేదు. తరువాత హిమాలయ పర్వతముల వద్దకు వెళ్లాడు. శివుడు విహరించిన స్థలమును దర్శించాడు.

తరువాత వదాన్యుడు చెప్పిన కడిమి వనమునకు వెళ్లాడు. అక్కడ ఎన్నో బంగారు మేడలను చూచాడు. తాను వచ్చినట్టు లోపలకు వర్తమానం పంపించాడు. ఇంతలో అందమైన కన్యలు అతనికి ఎదురుగా వచ్చారు. అష్టావక్రునికి స్వాగతం పలికారు. లోపలకు తీసుకొని వెళ్లారు. అక్కడ అష్టా వక్రుడు ఒక ప్రౌఢను చూచాడు. ఆమె ఇతనిని తీసుకొని వెళ్లి తన పక్కన కూర్చోపెట్టుకుంది. అతనికి ఎన్నో సత్కారాలు చేసింది.

ఇంతలో రాత్రి అయింది. చలిగా ఉండటం వలన ఆమె కూడా అతని పక్కనే పడుకుంది. రాత్రి వేళ ఆ ప్రౌఢ అతనిని కౌగలించుకోడానికి ప్రయత్నించింది. కాని అతని శరీరం కట్టెలాగా తగిలింది. అతనిలో ఏ విధమైన స్పందన లేదు. అప్పుడు అతనితో ఇలా అంది.

"ఆర్యా! మీరు పురుషులు. పురుషులు భోగముల యందు ఆసక్తి

కలవారు కదా. మరి ఇలా ఉన్నారేమిటి? నాకు ఉన్న సంపదలు అన్ని మీకు ఇస్తాను. నన్ను భార్యగా స్వీకరించండి. నేను మీ సేవ చేసుకుంటాను." అని పలికింది.

ఆ మాటలకు అష్టావక్రుడు ఇలా అన్నాడు. "అమ్మా! ఇతరుల భార్యలతో సంగమము దూషింపతగినది. బ్రాహ్మణుడు శూద్రస్త్రీతో సంగమించడం అధిక మైన దోషము. బ్రాహ్మణ స్త్రీ అయినచో మహా పాతకము. అదియును కాక నాకు ఇంకా వివాహము కాలేదు. నేను ఒక కన్యను వివాహమాడగోరుచున్నాను." అని అన్నాడు.

"ఆర్యా! నేను నీ అందానికి వశురాలను అయ్యాను. నిన్ను కామించాను. కామానురక్తులు వావి వరసలు, వంశహాని జరిగినా లెక్కచెయ్యరు. కాబట్టి నన్ను వివాహమాడు." అని బలవంతం చేసింది.

"అమ్మా! ఏమిటి నువ్వు ఇలా మాట్లాడుతున్నావు. అసలు ఇలాంటి మాటలు కూడా ఉంటాయా! నీ కామ వాంఛలు మానుకో. నేను వెళ్లాలి." అని పలికాడు.

అప్పుడు ఆ ప్రౌఢస్త్రీ చిరునవ్వు నవ్వింది. "పోదువుకానిలే ఉండు" అని అతనిని ఆపింది.

"నువ్వు నన్ను తాకకుండా ఉంటే ఉంటాను." అని అన్నాడు అష్టావక్రుడు.

తనలో ఇలా అనుకున్నాడు. "ఈమె ఎవరో శాపగ్రస్తురాలు. ఇలా ప్రవర్తిస్తూ ఉంది. అందుకనే ఈమె విషయం నాకు అర్థం కావడం లేదు." అని

మనసులో అనుకున్నాడు.

ఇంతలో తెల్లవారింది. కాలకృత్యములు తీర్చుకున్నాడు. ఆమె అతనికి స్నానమునకు ఏర్పాట్లు చేసింది. స్నానం చేయించింది. అతనికి మృష్టాన్నములు ఆరగింప చేసింది. “ఆర్యా! కాసేపు విశ్రమించండి.” అన్ని శయ్యను ఏర్పాటు చేసింది. కాని అష్టావక్రుడు ఒప్పుకోలేదు.

“మహాభాగా! నేనూ కన్యనే. తగిన వరుడు దొరకక ఇంత వయసు వచ్చినా కన్యగానే మిగిలిపోయాను. నా అదృష్టం కొద్దీ మీరు కనిపించారు. నన్ను వివాహమాడండి.” అని కోరింది.

దానికి అష్టావక్రుడు ఇలా అన్నాడు. “అమ్మా! బాల్యములో తండ్రి, వివాహము అయిన తరువాత భర్త, వార్ధక్యములో కొడుకు స్త్రీకి సంరక్షకులు. కాబట్టి స్త్రీ స్వతంత్ర కాదు. కాబట్టి నీవు స్వతంత్రించి వివాహము చేసుకొన డానికి వీలు లేదు. ఒక వేళ నీవు నన్ను కోరినా నేను అంగీకరించను. అది సరే ఇంతకూ నీవు ఎవరు! నన్ను ఇలా ఎందుకు పరీక్షిస్తున్నావు. నన్ను తొందరగా పంపించు. నేను వెళ్లాలి.” అని అన్నాడు అష్టావక్రుడు.

అప్పుడు ఆమె నవ్వుతూ ఇలా అంది. “మహాభాగా! నిన్ను పరీక్షించమని వదాన్యుడు నాకు చెప్పి నిన్ను ఇక్కడికి పంపాడు. నేను నీ నిష్ఠకు మెచ్చు కున్నాను. కాబట్టి వదాన్యుడు కూడా నిన్ను అంగీకరిస్తాడు. నీకు తన కుమార్తె సుప్రభను ఇచ్చి వివాహం చేస్తాడు.” అని పలికింది.

అష్టావక్రుడు ఆమెకు నమస్కరించి తిరిగి తన గ్రామానికి వెళ్లాడు. వదాన్యుడు తన కుమార్తె సుప్రభను అష్టావక్రునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

ధర్మనందనా! కాబట్టి వరుని గుణగణములను విచారించి మరీ వివాహం చెయ్యాలి.” అని పలికాడు భీష్ముడు.

ఇంతలో ధర్మరాజుకు మరొక సందేహము కలిగింది.

“పితామహా! బ్రాహ్మణుడైన మునీశ్వరునికి శూద్రస్త్రీవలన సంతానం కలిగితే, అతడు బ్రహ్మర్షి ఎలా అవుతాడు.” వివరించండి అని అడిగాడు.

ధర్మనందనా! నీకు వివాహ విధిని గురించి చెబుతాను.

బ్రాహ్మణుడు తన కులములో కన్యను, తక్కిన మూడు కులములలో కన్యలను వివాహం చేసుకొన వచ్చును.

క్షత్రియుడు తన కులములో కన్యను, తక్కిన రెండు కులములలో (వైశ్య, శూద్ర)కన్యలను వివాహం చేసుకొనవచ్చును.

వైశ్యుడు తన కులములో కన్యను, శూద్ర కన్యను మాత్రం వివాహము చేసుకొన వచ్చును.

శూద్రుడు తన కులములో కన్యను మాత్రమే వివాహము చేసుకొనుటకు అర్హుడు.

ఇది వివాహ పద్ధతి. అంతేగాని ఎవరైనా తన కులము కన్నా పైకులములో కన్యలను వివాహమాడిన, వర్ణ సంకరం కలుగుతుంది. తల్లి ఏ కులమునకు చెందినది అయినా, సంతానమునకు తండ్రి కులమే వర్తిస్తుంది. ఇది సకల

జనులకు ఆమోదయోగ్యమైన పద్ధతి. విశేషంగా చెప్పాలంటే తపోనిష్ఠాగరిష్టులైన మునులకు తక్కువ కులము స్త్రీలతో సంతానం కలిగినా, వారు బ్రాహ్మణులే అవుతారు. అలాగే క్షత్రియులకు కూడా వైశ్య శూద్రుల స్త్రీల వలన కలిగిన సంతానము క్షత్రియులే అవుతారు.

అంతదాకా ఎందుకు పశువులకు, పక్షులకు కూడా బ్రాహ్మణుల వలన పుట్టిన వారు బ్రాహ్మణులే అవుతారు కదా! నీవు వినలేదా! కాబట్టి బ్రాహ్మణులకు, క్షత్రియులకు క్షేత్రము కంటే బీజమే ప్రధానము. వశిష్ఠుడు, ఋష్యశృంగుడు, అగస్త్యుడు,వ్యాసుడు, మందపాలుని కుమారులు, ద్రోణుడు, కృపాచార్యుడు, పుట్టిన విధము నీకు తెలుసు కదా! మరి వారందరికీ తండ్రి కులమే సంక్రమించింది కదా!

~~ఈ~~ విషయంలో మనువు చెప్పిన వాక్యములు చెబుతాను. విను. నదుల యొక్క, సిద్ధుల యొక్క, మునుల యొక్క పుట్టుకల గురించి చర్చించడం మంచిది కాదు. ఎందుకంటే మహాత్ములు వారి జన్మలతో గాక వారి గుణగుణములతో ప్రశిద్ధి పొందుతారు." అని పలికాడు భీష్ముడు.

" పితామహా! విప్రుడు దానము పుచ్చుకొనుటకు అర్హుడు కావడం అతడు చేయు వృత్తి వలన నిర్ణయింపబడుతుందా! లేక అతను సన్యాసి అవడం వలన నిర్ణయింప బడుతుందా? తెలుపండి." అని అడిగాడు ధర్మజుడు.

ధర్మజా! మంచి బ్రాహ్మణుడు అతను ఆచరించు మంచి పనుల వలన దానమునకు అర్హుడుగా నిర్ణయింపబడుతాడు. అతడు సన్యాసియా, సంసారియా అనునది ముఖ్యము కాదు." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! పుర జనులు బ్రాహ్మణుల కు శ్రద్ధతో ఇచ్చు అన్ని దానములు పాపము కలిగించవు అని అనుకుంటాను. నిజమేనా!" అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

" ధర్మనందనా! శ్రద్ధతో ఇచ్చు దానములు పాపమును పోగొడతాయి గాని పాపమును కలిగించవు. కాని ఎవరైతే పైకి ధర్మములు పలుకుతూ లోలోపల అధర్మవర్తనుడవుతాడో, వాడు దానము పుచ్చుకొనుటకు పనికిరాడు. ఈ విషయంలో ఒక సారి భూదేవికి, కశ్యపునకు, అగ్నికి, మార్కండేయునకు ఒక చర్చ జరిగింది. దాని గురించి చెబుతాను విను.

ఎంత ఉన్నత కులములో జన్మించినా, వేదములు, శాస్త్రములు, పురాణములు చదివినా, శీలము, సత్ప్రవర్తన లేకపోతే అతనికి ఉత్తమ గతులు లభించవు.   ఎంతో విద్య నేర్చుకొని, అనేక సన్మానములు పొందిన వాడు, ఎదుటి వారి విద్యను చులకన చేసి మాట్లాడితే అతనికి బ్రహ్మ హత్యాపాతకము చుట్టుకుంటుంది. వేయి యజ్ఞములు చేసిన ఫలము, సత్యవాక్పరిపాలన వలన కలుగు ఫలము త్రాసులో పెట్టి తూచిన, వేయి యజ్ఞముల ఫలము, సత్యవాక్పరిపాలన ఫలములో సగం కూడా తూగదు. ,

దర్మనందనా! ఇంకా చెబుతాను విను. మద్యము తాగడం. మాంసము తినడం మాని వేస్తే, అది జీవితాంతము బ్రహ్మచర్యము పాటించడం కన్నా గొప్పది. అలాగే, ఈ లోకంలో సంచరిస్తూ ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకొని శాంతంగా బతకడాన్నే శౌచము అని అంటారు." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! ధర్మము, అర్ధము, కామము, మోక్షము పురుషార్ధములు అంటారు కదా! మరి వాటిని ఎప్పుడు ఆచరించాలి? తెలపండి." అని

అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! మనిషికి అర్థము(ధనము) మీద, కామముమీద కోరిక ఉండటం మంచిది కాదు. ఎల్లప్పుడూ ధర్మము ఆచరించడం మీదనే ధ్యాస ఉండవలెను. లేదా అర్థము (డబ్బు సంపాదించడం) కామము (స్త్రీసంబంధ మైన కోర్కెలు తీర్చుకోవడం) ధర్మబద్ధంగా చెయ్యాలి. (అంటే న్యాయంగా, ధర్మంగా డబ్బు సంపాదించాలి. వివాహము చేసుకున్న భార్యతోనే కామ కోరికలు తీర్చుకోవాలి అని చెప్పుకోవచ్చు).

అయినా అడిగావు కాబట్టి చెబుతాను. ధర్మము పగటిపూట, కామము రాత్రిపూట, అర్థము తెల్లవారు జామున, ఆచరించాలి.

(దీనిని మన నిత్య వ్యవహారములలో అన్వయించుకోవాలంటే ధర్మము పగటి పూట ఆచరించాలి---- అంటే పగలంతా మనము మన పనులలో, వ్యాపారాలలో, ఉద్యోగాలలో నిమగ్నమై ఉంటాము--- కాబట్టి, ఎల్లప్పుడూ ధర్మంగానే ప్రవర్తించాలి. లంచాలు తీసుకోకూడదు. మనకు అప్పచెప్పిన పని సక్రమంగా చెయ్యాలి. వ్యాపారాలలో మోసం చెయ్యకుండా ధర్మంగా. నీతిగా వ్యాపారం చెయ్యాలి. ఇంక కామకలాపాలన్నీ రాత్రివేళలలో చెయ్యాలి. దీనికి వివరణ అనవసరం. అందరికీ తెలుసు. ఇంక ధన సంబంధమైన వ్యవహా రములు తెల్లవారుజామున చెయ్యాలి. ఎందుకంటే అప్పుడు మనసు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. లెక్కలలో తప్పులు రావు. పైగా వాతావరణం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది కాబట్టి మంచి నిర్ణయాలు తీసుకొనే అవకాశం ఉంది. తప్పుడు నిర్ణయాలకు ఆస్కారం ఉండదు. ఇలా అన్వయించుకుంటే 5000 వేల ఏళ్ల కిందట చెప్పిన మాటలు నేటికీ ఆచరణ యోగ్యాలు అవుతాయి).

ధర్మనందనా! గురువులను, బ్రాహ్మణులను పూజించడం వలన పుణ్యం వస్తుంది. బ్రాహ్మణులను నిందించడం, వేదాధ్యయనము విడిచిపెట్టడం, అగ్నిని విడిచిపెట్టడం మహా పాపము." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

" పితామహా! ఇందాక మీరు చెప్పినది అర్థం కాలేదు. ఇంతకూ దానమునకు అర్హులెవరో వివరంగా తెలపండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మనందనా! ధర్మపరులు, కోపం లేనివారు, ఎల్లప్పుడూ సత్యము పలికేవారు, ధీరులు, తన పని తాను సక్రమంగా చేసేవారు, ఇంద్రియములను జయించినవారు, సర్వభూతములయందు దయగలవారు, లోభత్వము లేని వారు, శుచిగా ఉన్న వారు, దానము చెయ్యడానికి అర్హులు. వేదాధ్యయనము చేసినవారు, తత్త్వవిదులు అయిన బ్రాహ్మణులు దానము తీసుకొనుటకు తగినవారు. అర్హులు కాని వారికి దానం చెయ్యకూడదు. తాను చేసిన దానము వలన ఒక యోగ్యుడైన బ్రాహ్మణుడు తృప్తి చెందితే, సర్వదేవతలు, మునులు, పితరులు తృప్తి చెందుతారు. కాబట్టి యోగ్యుడైన బ్రాహ్మణునికి దానం ఇవ్వడం మంచిది.

ఇంకా ధర్మనందనా! ఉదయం పూట దేవతలను, దేవుళ్లను, మధ్యాహ్నం అతిథులను అంటే మానవులను, సాయంకాలము పితృదేవతలను ఆరాధించాలి. ధర్మనందనా! చాలాకాలము కిందట తయారు చేసిన ఆహారమును, (అంటే చద్ది అన్నము, పదార్థములు), శుభ్రంగా లేని ఆహార పదార్థములు, ఒకరు తిని విడిచిన పదార్థములు (అంటే ఇతరుల ఎంగిలి పదార్థములు), మంత్రపూతంగా దేవునికి నివేదన చెయ్యని పదార్థములు, పురుగులు, వెంట్రుకలు పడిన పదార్థములు, తినడానికి పనికిరావు.

దేవ కార్యములకు పితృ కార్యములకు ఆర్జించిన ధనమును చోరులు అపహరించకుండా జాగ్రత్తపెట్టుకోవాలి. మదించిన వాడిని, తెలివిలేని వాడిని, పిచ్చివాడిని, పాపములు చేసేవాడిని, నపుంసకుని, కుష్టురోగులను, పాపాత్ముడైన పురోహితుని, వైద్యము రాని వైద్యుడిని, నియమములు వదిలినవాడిని, అపస్మారకుడిని, రోగగ్రస్థుడిని, క్షయరోగిని, మద్యము విక్రయించువానిని, వేదవిద్యను విక్రయించువానిని, తక్షణం వదిలి పెట్టాలి. ధనము వడ్డీకి ఇచ్చి ఆ వడ్డీతో జీవించేవారు, అగ్నిహోత్రము చేయని వారు, మనుషులను విక్రయించి జీవించే వారు, దేవ కార్యములకు పితృకార్యములకు తగిన వారు కారు." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

" ఓ పితామహా! దేవ కార్యములు, పితృకార్యములు నిర్వహించునపుడు దానములు పుచ్చుకొనుటకు ఎవరు అర్హులు. తెలుపండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

"అతిథులకు భోజనము పెట్టి తృప్తిపరచడానికి డబ్బు కావలసిన వారు, దొంగల వలన సర్వము కోల్పోయిన వారు, వ్రతములు చేయుటకు యాచించే వారు, గురువులను, తల్లి తండ్రులను, భార్యాబిడ్డలను పోషించుకోడానికి ధనములేక ఇబ్బంది పడేవారు, తనకు వచ్చిన వ్యాధిని నయం చేసుకోడానికి డబ్బులేక బాధపడేవారు, దేవ పితృకార్యములలో దానము స్వీకరించుటకు అర్హులు.

సత్రములను, మంటపములను, నీడకోసరము వేసిన పందిరులను, నలుగురు కూర్చునే రచ్చబండను కూల్చి ధ్వంసము చేసేవారు; గురువులను నిందించేవారు; వేదములను నిందించేవారు; వేదవిద్యను అమ్ముకొనే వారు; ఇతరులమీద చాడీలు చెప్పేవారు; అనుకున్న ఒప్పందములను

ఉల్లంఘించేవారు, (బ్రీచ్ ఆఫ్ కాంట్రాక్ట్); ఇతరుల మీద పడి వారి సంపాదన తినేవారు; చేసిన మేలు మరిచేవారు; ఇతరుల భార్యల పొందు కోరువారు; మంత్రశాస్త్రములను నాశనం చేసేవారు; మదంతో విర్రవీగేవారు; అనాధలను, బాలలను, వృద్ధులను, సన్యాసులను మోసం చేసేవారు; అతిధులకు, భార్యాబిడ్డలకు, తన కింద పనిచేసేవారికి పెట్టకుండా తినేవారు; వీరు నరకానికి పోతారు.

మారణాయుధాలను, తల వెంట్రుకలను విక్రయించడం, కన్నె పిల్లలను, బ్రాహ్మణులను, గోవులను కత్తులతో నరికి చంపడం, విద్య చెప్పిన గురువును, తనను నమ్మకంగా సేవించే సేవకుడిని విడిచిపెట్టడం, పది మంది నడిచే దారిలో ముళ్లకంపలు వేసి, అడ్డంకులు కల్పించి, ఆదారిని ప్రజలకు ఉప యోగం లేకుండా చెయ్యడం (అంటే నేటి రాస్తారోకోలు ఇలాంటివే), ఇవన్నీ నరకమునకు ద్వారముల వంటివి.

ఇంకా, ఏమీ నేరం చెయ్యకుండానే, చెయ్యని నేరం మోపి శిక్షించే రాజు (నేడు పోలీసులు పెట్టే తప్పుడు కేసులు లాంటివి), ప్రజా రక్షణే కర్తవ్యంగా గల రాజు --ప్రజా రక్షణ మరచి ప్రవర్తించడం (నేటి ప్రజా ప్రతినిధులు అలాంటి వారే. ఐదేండ్ల పాటు చక్కని పరిపాలన అందిస్తామని చెప్పి ప్రజలను మోసగించి, ఆ మాట మరచి తమ స్వార్థం కోసం పాటుపడేవారు), ఏదైనా వస్తు వు తన వద్ద దాచి పెట్టినపుడు, మరలా అడిగినప్పుడు ఆ వస్తువు తనకు ఇవ్వలేదని బుకాయించే వారు, (చీటింగ్, క్రిమినల్ బ్రీచ్ ఆఫ్ ట్రస్ట్), గోవులను ముక్కుకుట్టి హింసించే వారు, వీరంతా అధోగతి పాలవుతారు. (రాజ్యాంతే నరకం ధృవం అని అంటారు కదా!).

పది మందికి ఉపయోగించే సత్రములు కట్టించడం, తోటలు

వేయించడం, మంచినీటి బావులు తవ్వించడం, భయంతోనో, బాధలతోనూ ఉన్న వారిని కాపాడటం, కన్యాదానము, గోదానము, భూదానము, వాహన దానము (కాళ్లు లేని వారికి నడవడానికి వాహనములు సమకూర్చడం), పనివారిని దానంగా ఇవ్వడం, ఎవరైనా తనకు కీడు చేస్తే వారిని క్షమించడం, భార్యాబిడ్డలను, చుట్టములను ఆదరించడం, దానధర్మములకు డబ్బు ఖర్చు చేసినా, దానిని ప్రచారం చెయ్యక పోవడం (పది రూపాయలు దానం చేసి పది పత్రికలలో, పది ఛానళ్లలో ప్రచారం చేసుకుంటున్నారు ఈ రోజుల్లో), దుర్మార్గులకు దూరంగా ఉండటం స్వర్గ ద్వారములు. పైనియమాలు పాటిస్తే ఎటువంటి వాడికైనా స్వర్గప్రాప్తి కలుగుతుంది." అని భీష్ముడు చెప్పాడు.

"పితామహా! కొన్ని పనులను బ్రహ్మహత్యాపాతకములు అని అంటారు కదా. మరి హింస లేకుండా అవి హత్యలు ఎలా అవుతాయి. వివరించండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మనందనా! ఇదే ప్రశ్నను ఒక నాడు నేను వ్యాసుని అడిగాను. ఆయన నాకు చెప్పిన విషయములు నీకు చెబుతున్నాను. బ్రాహ్మణులను, పేదవారిని భోజనమునకు పిలిచి వారికి భోజనం పెట్టక పోవడం, మంచి కులములో పుట్టి వేద విద్యను నేర్చిన బ్రాహ్మణునికి, అతడిని తన వృత్తి చెయ్యకుండా అడ్డగించ డం, నీళ్లు తాగడానికి ఆవులు వస్తే వాటిని నీరు తాగ కుండా నిరోధించడం, గుడ్డివారు, చెవిటివారు, కుంటివారికి ఇచ్చిన ధనములను అపహరించడం, (ఫిజికల్లీ హాండీకాప్డ్ వారికి వచ్చిన నిధులను అపహరించడం, అందులో కూడా కమీషన్లు తీసుకోడం), వేదములను, శాస్త్రములను నిందిం చడం, ఇవన్నీ బ్రహ్మ హత్యతో సమానములు.

కోపంతో ఊళ్లకు ఊళ్లు తగల బెట్టడం, పండ్లతోటలు నాశనం చెయ్యడం,

అబద్ధపు సాక్ష్యాలు చెప్పి, బ్రాహ్మణు లకు ఇతరులకు శోకము కలిగించడం, ఇవి కూడా బ్రహ్మహత్యతో సమాన ములు.

రూపము, గుణము, శీలము ఉన్న వరునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్య కుండా, తన ఇష్టం వచ్చినట్టు ఆ కన్యకు సరితూగని వాడికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడం, బ్రహ్మహత్యాసమానము." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! నాకు పుణ్య తీర్థ విశేషములను తెలియజేయండి."అని అడిగాడు.

" ధర్మనందనా! పూర్వము గౌతముడికి అంగిరసుడు వివరించిన విశేషములను నేను నీకు వివరిస్తాను. చంద్రభాగ, వితస్త నదీతీరాలలో ఏడు దినములు ఉపవాసము చెయ్యాలి. వాడు మునిసమానుడు అవుతాడు. కాశ్మీరదేశంలో పారే నదులలో నీరు తాగితే స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. అలాగే పుష్కర తీర్థము, ప్రభాస తీర్థము, నైమిశారణ్యము, ఇంద్రమార్గము, దేవిక, స్వర్గబిందువు వీటిలో స్నానం చేస్తే అప్సరసలతో కూడి విమాన యోగం కలుగుతుంది. అలాగే గంధమాధన పర్వతము మీదినుండి ప్రవహించే ఇంద్రతోయ, కరతోయ అనే నదుల తీరాన మూడు రోజులు ఉపవాసము చేసి, ఆ నదులలో స్నానం చేస్తే వారికి అశ్వమేధ యాగము చేసిన ఫలము కలుగు తుంది. కనఖలములోనూ, గంగాద్వారములోనూ, కుశావర్తము లోనూ, బిల్వకము లోనూ, స్నానము చేస్తే పాతకములు తొలగిపోతాయి. కైలాస శిఖరము వద్ద ప్రవహించే గంగానదిలో స్నానం చేస్తే దేవతా దర్శనము కలుగుతుంది. ఒక నెల పాటు ఏమీ ఆహారము తీసుకోకుండా, నిత్యము అగ్నిహోత్రము చేస్తే, అతనికి సకల సిద్ధులు సంప్రాప్తిస్తాయి.

భృగుతుంగము అనే సరస్సులో మూడు రోజులు ఉపవాసం ఉండి స్నానం చేస్తే బ్రహ్మ హత్యాపాతకము తొలగిపోతుంది.సుందరికా సరస్సులో స్నానం చేస్తే మరుజన్మలో అత్యంత సుందరాకారుడుగా పుడతాడు.వైమానికము అనే తీర్థంలో స్నానం చేస్తే స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. కృత్తిక, అంగారకుల సేవ చేస్తే, పాపములునశించి స్వర్గలోక ప్రప్తి కలుగుతుంది. విపాశా నదిలో మూడు రోజులు స్నానం చేస్తే ఇంక జన్మ ఉండదు. కృత్తికా ఆశ్రమములో స్నానము పితృతర్పణము చేస్తే, వానికి శివసాన్నిధ్యం లభిస్తుంది అని పెద్దలు చెబుతారు.

ద్రోణ శర్మ అనే తీర్థమును, శరస్తంబము, దేవదారు వనము సేవించిన వారికి అప్సరసల వంటి భార్యలు దొరుకుతారు. చిత్రకూటము, జనస్థానము సేవించిన రాజ్యసంపదలు కలుగుతాయి. శ్యామాశ్రమములో ఒక నెలపాటు నిరాహారంగా ఉంటే అతనికి అంతర్ధ్యాన ఫలము కలుగుతుంది. కౌశిక వాలము లో మౌనంగా, నిరాహారంగా, 21 దినములు గడిపితే, అతడు ముక్తిని పొందు తాడు. మతంగ వాపిలో ఒక రాత్రి గడిపితే సిద్ధుడు అవుతాడు. నైమిశారణ్యములో ఒక మాసము నివసించిన పురుషమేధము చేసిన ఫలము పొందుతాడు. అదేమాదిరి ఉత్పలావనములో చేస్తే అశ్వమేధయాగ ఫలము సగభాగము పొందుతాడు. గంగాయమునా సంగమములో ఉన్న కాలాంజనము అనే పర్వతము మీద స్నానం చేస్తే విముక్తి మార్గ ము పొందుతాడు. వైవస్వత తీర్థంలో స్నానం చేస్తే అనేక సంపదలు పొందుతాడు.

ప్రయాగ క్షేత్రములో మూడుకోట్ల పదివేల పుణ్యతీర్థములు వచ్చి కలుస్తాయి. ఆ ప్రయాగలో మాసము రోజులు గడిపిన అతనికి ముక్తి లభిస్తుంది. గంగా నదిలోనూబ్రహ్మ కపాలములోనూ ఒక మాసము రోజులు ఉపవాసము ఉంటే చంద్రలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. అష్టా వక్రము,

కలవింకము, దేవహ్రదుము--వీటిలో స్నానం చేసిన నరునికి బ్రహ్మ లోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. రామ హ్రదములో 12 రోజులు నియమంగా ఉపవాసం ఉంటే అతడికి సకల కల్మషములు హరిస్తాయి. మహా హ్రదంలో నెలనాళ్లు ఉపవాసం ఉంటే జమదగ్ని పొందిన పుణ్యలోకములు పొందుతాడు. వింధ్యపర్వతము మీద నెల రోజులు తపస్సు చేస్తే అతడికి సకల ధర్మములు అలవడుతాయి. నర్మదానదిలో స్నానం చేస్తే రాకుమారుడిగా పుడతాడు.

జంబూ ద్వీపంలో మూడు మాసములా ఒక్కరోజు నివశిస్తే, అతడికి సర్వసిద్దులు లభిస్తాయి. గోకాముఖములో స్నానము చేసి, తండులికాశ్రమ మునకు పోయి, నారచీరలు ధరించి, శాకాహారము తింటూ శాంతిగా జీవిస్తే, అతడు పదిమంది కన్యలకు భర్తయై ఏ రోగములు, అకాలమరణము లేకుండా సుఖంగా జీవిస్తాడు. కుల్యతీర్థములో మూడు రాత్రులు నిరాహారంగా, శుచిగా అఘమర్షణ జపం చేస్తే, అతనికి అశ్వమేధయాగము చేసిన ఫలము దక్కు తుంది. ఆర్షిసేనాశ్రమములో ఉన్న ఉజ్జానకము అనే తీర్థములో స్నానం చేసిన నరుడికి అన్ని పాపములుపోతాయి. పిండారకములో ఒక రాత్రి గడిపిన అతడికి అగ్నిష్టోమ ఫలము దక్కుతుంది. ధర్మారణ్యములో బ్రహ్మసరస్సులో స్నానం చేస్తే అతడికి పుండరీక యాగము చేసిన ఫలము లభిస్తుంది. హిమాలయ పర్వత ములలో మునులను సేవిస్తూ తపస్సు చేస్తే అతడికి సిద్ధులు కలుగు తాయి. బ్రహ్మ లోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. .

దర్మనందనా! పుణ్య తీర్థములను సేవించేటప్పుడు కామము, క్రోధము, మదము, లోభము లేకుండా ప్రశాంత మనస్సుతో ఉండాలి. అలా ఉంటేనే తీర్థములు సేవించిన ఫలితము దక్కుతుంది. ధర్మజా! నిజానికి అన్ని తీర్థములు మనలోనే ఉన్నాయి. ఇంద్రియములను నిగ్రహించడం, తపస్సు చేయడం, మనస్సును అదుపులో పెట్టుకోవడం, ఇవన్నీ కూడా తీర్థసేవనముతో

సమానమే. వీటిని ఆచరించకుండా కేవలం వట్టి నీళ్లలో స్నానాలే చేస్తే శరీరం శుభ్రపడుతుంది కానీ మనసులోని కల్మషములు పోతాయా!

ధర్మజా! దొరకని వాటిగురించి తాపత్రయ పడకుండా, దొరికిన వాటి మీద ఎక్కువ మమకారం పెంచుకొనకుండా, ఉన్న వాటితో తృప్తిపడుతూ, కోరికలను జయించిన వాడికి ఏ తీర్థ సేవనమూ అవసరం లేదు. అలాంటి వాళ్లు ఎల్లప్పుడూ పవిత్రంగా ఉంటారు.

ధర్మజా! మనుజుడు ఎంతో శ్రమకోర్చి దుర్గమమైన ప్రదేశములలో ఉన్న అన్ని తీర్థములను సేవించనవసరం లేదు. ఆ తీర్థములను మనసులో సేవిస్తే చాలు. అన్ని పాపాలు నశిస్తాయి. ధర్మనందనా! తీర్థ సేవనము గురించి నాకు తెలిసిన విషయములు తెలియజేసాను.” అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

ఇంతలో శరతల్పగతుడైన భీష్ముని చూడటానికి అత్రి, వసిష్ఠుడు, భృగువు, పులహుడు, పులస్త్యుడు, క్రతువు, అంగిరసుడు, అగస్త్యుడు, కణ్వుడు, గౌతముడు, విశ్వామిత్రుడు, జమదగ్ని, మొదలగు మహామునులు తమ తమ శిష్యులతో సహా అక్కడకు వచ్చారు. వారిని అందరినీ అక్కడ చూచి పాండవులు ఎంతో ఆశ్చర్యపోయారు. పాండవులు వారికి నమస్కరించారు. ఆ మహామునులందరూ భీష్ముని చూచిన తరువాత అంతర్ధానం అయ్యారు. మరలా ధర్మరాజు తన ప్రశ్నలు మొదలెట్టాడు.

“తాతగారూ! ఏయే జనపదములు, ఏయేపర్వతములు, ఏయే నదులు పవిత్రమైనవి. మహత్తు కలవి. తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు.

ధర్మనందనా! ఈ విషయం గురించి నీకు నేను ఒక ఇతిహాసము

చెబుతాను. ఆలకించు. ఉంఛవృత్తి (బిక్షాటనము, పొలములలో ధాన్యము ఏరుకొని రావడం) తో జీవించే ఒక బ్రాహ్మణుని ఇంటికి ఒక సిద్ధుడు అతిథిగా వచ్చాడు. ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ సిద్ధునికి అతిథి మర్యాదలు చేసాడు. ఆ బ్రాహ్మణుడు కూడా నువ్వు అడిగిన ప్రశ్న ఆ సిద్ధుని అడిగాడు. ఆ సిద్ధుడు ఆ బ్రాహ్మణునికి గంగానదీ మహాత్మ్యము వివరించాడు.

"ఏ యే ప్రాంతములలో గంగానది ప్రవహిస్తుందో, ఆయా ప్రదేశములు పవిత్రములు అవుతాయి. గంగానదిలో భక్తితో స్నానం చేసి పూజిస్తే వారికి యజ్ఞములు, బ్రహ్మచర్యము, తపస్సు, దానములు, ఇవి చేసిన ఫలము చేకూరు తుంది. ఇంతెందుకు గంగాజలము శరీరానికి సోకితే అతడి సకల పాపములు నశిస్తాయి. ఎన్ని పాపములు చేసిన వాడైనా ఒక్కసారి గంగానదిలో స్నానం చేస్తే, అతడి పాపములు నశించి స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. మనుష్యుని అస్థికలు (ఎముకలు) గంగానదిలో నానుతుంటాయో, అన్ని సంవత్సరములు అతడు స్వర్గలోకంటో ఉంటాడు.

(అందుకే తల్లితండ్రుల అస్థికలు గంగలో కలుపుతారు.).

గంగానది లేని దేశము, సోమము లేని యజ్ఞము, చంద్రుడులేని రాత్రి, సూర్యుడు లేని పగలు, ఆత్మధర్మలులేని ఆశ్రమము, పూలులేని చెట్టు మాదిరి శోభించలేవు. చాంద్రాయణ వ్రతములు నూరు చేసినా గంగాజలము సేవించిన దానితో సమానం కావు. అగ్నిలో పడిన దూది దగ్ధం అయినట్టు, గంగానదిలో స్నానం చేస్తే పాపములు అన్ని నశించిపోతాయి. దేవతలకు అమృతము ఎలాగో మానవులకు గంగాజలము అలాగా. దిక్కులేని వారికి గంగానది పరము దిక్కు అని మునులు చెబుతారు. గంగానదిలోని ఇసుక తలమీద పెట్టుకొని, గంగానదిలోని మట్టి నుదుట ధరించిన, పాపములు తొలగిపోతాయి.

గంగానదిమీదినుండి వచ్చే గాలి తగిలినా చాలు పాపాలునశిస్తాయి. గంగా స్నానం చేస్తే అటు ఏడు తరాలు, ఇటు ఏడు తరాలు పితృదేవతలుతరిస్తారు.

అంతెందుకు గంగలో మునుగుతున్నట్టు మనసులో తలంచుకుంటూ ఎక్కడ స్నానం చేసినా, గంగాస్నాన ఫలము కలుగుతుంది. గంగను చూచిన వాడు మనుషుడు. గంగను చూడని వాడు పశువుతో సమానము. గుడ్డివాడి తో సమానము. దేవతలు, ఇంద్రుడు ఎల్లప్పుడూ గంగను కోరుకుంటుంటే ఇంక మనుషుల గురించి చెప్పవలెనా! మరణ సమయంలో గంగానదిని స్మరించిన అతడికి ముక్తికలుగుతుంది. గంగా స్నానము చేసిన వానికి రాజభయము, చోరభయము, పాపభయము, భూతభయము ఉండవు.

గంగానది దివినుండి భువికి తరలి వస్తే సాక్షాత్తూ పరమశివుడు తన తలమీద ధరించాడు. ఇంక మానవులు ఎంత? మానవులకు ఇంద్రుడు, గ్రహములకు సూర్యుడు, నక్షత్రములకు చంద్రుడు, ఎలాగో మానవులకు గంగానదీ అలాగ! సగరుని కుమారులు ముని శాపంతో భస్మమైపోగా, వారి భస్మరాసుల మైన గంగానది ప్రవహించి వారిని పునీతులను చేసింది. ఈ గంగానదిని భగీరథుడు సగర పుత్రుల భస్మరాసుల మీద ప్రవహించేట్టుగా భూమి మీదికి తీసుకొని వచ్చాడు. ఈ గంగానది ఆకాశము నుండి చంద్రుని మీదికి, అక్కడి నుండి సూర్యలోకము మీదుగా విష్ణువు వద్దకు, అక్కడినుండి శివుని శిరస్సుమీదకు దిగి అక్కడ నుండి హిమాలయ పర్వతముల మీదుగా భూమి మీదికి ప్రవహించింది. అచంచల మైన భక్తితో ఎవడైతే గంగను పూజిస్తారో, ఆశ్రయిస్తారో వారికి గంగ సకల సంపదలు, ముక్తి ప్రసాదిస్తుంది. గంగా నది గురించి నాకు తెలిసినంతవరకూ చెప్పాను.” అని ఆసిద్ధుడు బ్రాహ్మణునికి వివరించాడు. తరువాత ఆ సిద్ధుడు వెళ్లిపోయాడు” అని భీష్ముడు ధర్మరాజుకు చెప్పాడు.

"పితామహా! గంగా మహాత్మ్యము గురించి చెప్పావు. సర్వజనములతోనూ పూజింపబడే వారు ఎవరు? వివరించండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ఒకసారి నారదుడు శ్రీ కృష్ణుని వద్దకు వచ్చాడు. శ్రీ కృష్ణుడు నారదునికి అతిథి సత్కారములు చేసి ఇలా అడిగాడు.

"నారదా! నీవు అత్యంత భక్తితో ఎవరికి మొక్కుతావు?" అని అడిగాడు.

"కృష్ణా! వరుణునికి, వాయుదేవునికి, భూమికి, ఆకాశమునకు, అగ్నికి (అంటే పంచభూతములకు), ~~ఈ~~శానుడికి, షణ్ముఖునికి, మహాలక్ష్మికి, విష్ణువుకు, బ్రహ్మదేవునికి, బృహస్పతికి, చంద్రునకు, నీటికి, భూమికి, ఏ జనులు భక్తితో పూజలు చేస్తారో, వారందరికీ నేను భక్తితో మొక్కుతాను.

ఇంకా నాకు, వేదాధ్యయనము చేసేవారు, తపోధనులు, దేవతలను పూజించేవారు, భూమిని, ధనమును, ధాన్యమును, గోవులను దానము చేసేవారు, అతిథిపూజ చేసేవారు, పితృ తర్పణములు చేసేవారు, భిక్షను స్వీకరించి, శాంత చిత్తముతో జీవనము గడిపేవారు, ఎల్లప్పుడూ సత్యమునే పలికేవారు, వీరందరికీ నేను భక్తితో నమస్కరిస్తాను. ధర్మము,అర్థము, కామము, సమానంగా అనుభవించేవారు, అహంకారము, అధిక మమకారము లేనివారు, మంచి నడవడి కలవారు, లోలత్వము (అన్ని నాకు కావాలి అనే ఆసక్తి) లేని వారు, వీరందరికీ నేను నమస్కరిస్తాను. కృష్ణా! నీవు కూడా నాలాగే వీరందరినీ పూజించు. నీకు శుభం కలుగుతుంది." అని నారదుడు చెప్పాడు.

కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా నారదుడు చెప్పినట్టు ఆచరించు. నీకు

కూడా శుభములు కలుగుతాయి." అని చెప్పాడు పితామహుడైన భీష్ముడు.

"పితామహా! రాజ్యము చేసే రాజులకు కర్తవ్యములు అనేకం ఉంటాయి కదా! వాటి అన్నింటి లోనూ ప్రధానమైన కర్తవ్యము ఏది? వివరించండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ఒక సామ్రాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుడైన రాజుకు, బ్రాహ్మణ పూజ అన్నిటి కన్నా అధిక మైన ప్రధమ కర్తవ్యము. ఏ రాజ్యంలో బ్రాహ్మణులు సుఖ శాంతలతో జీవిస్తారో, ఆక్కడ అన్ని శుభాలు కలుగుతాయి. బ్రాహ్మణులను అవమానించిన రాజ్యములో అనేక కష్టములు కలుగుతాయి. విప్రులు ఘటనాఘటన సమర్థులు. విప్రులకు అనుకూలంగా ఉన్నవారు రాజ్యాధిపతులు కాగలరు. బ్రాహ్మణుడు కోపిస్తే, ఆ కోపమునకు దేవేంద్రుడు కూడా తట్టుకోలేడు. వారు శాపానుగ్రహ సమర్థులు.

పూర్వము ద్రవిడ దేశాధిపతులు బ్రాహ్మణులను అవమానించి శూద్రు లైనారు. కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా ఎల్లప్పుడు బ్రాహ్మణులను పూజిం పుము. ఎవరైనా సరే, సదాచారము కల బ్రాహ్మణునకు భోజనము పెట్టిన, అతని పితృదేవతలు తరిస్తారు.

బ్రాహ్మణుల విషయమై విష్ణుమూర్తికి, భూదేవికి ఒక సంవాదము జరిగింది. ఒక సారి విష్ణువు భూదేవిని చూచి "నీవు లోక మాతవుకదా! నిన్ను ఒక విషయం అడుగుతాను. ఏ పనులు చేస్తే చేసిన పాపములు పోతాయి." అని అడిగాడు. దానికి భూదేవి ఇలా సమాధానము చెప్పింది.

" నాథా! బ్రాహ్మణులను సేవించినా, పూజించినా, విప్రులకు హితము

చేసినా, చేసిన పాపములు నశిస్తాయి. అహల్యను కామించి నందుకు దేవేంద్రుని ఒంటి నిండా కన్నులు కలవానిగా శపించినది బ్రాహ్మణుడైన గౌతముడే కదా!" అనిజవాబు చెప్పింది భూదేవి.

కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా ఏమరక బ్రాహ్మణ పూజ చెయ్యి. ఎందుకుంటే పుట్టుకతోనే బ్రాహ్మణులు పూజనీయులు. మొదట బ్రహ్మ బ్రాహ్మణులను సృష్టించి వారితో ఇలా అన్నాడు.

"మీకు ధర్మనిరతి తప్ప వేరే పని లేదు. మీరు ధర్మమును సదా రక్షిస్తూ ఉండాలి. అదే మీ కర్తవ్యము. మీకు సకల శుభములు కలుగుతాయి. బ్రాహ్మణుడు మిగిలిన వర్ణముల వారికి మార్గదర్శకు డుగా ఉండాలి. నిత్యము వేదాధ్యయనము, అగ్నిహోత్రము ఆచరించాలి. క్షత్రియులు మీ మాట ప్రకారము నడుచుకుంటారు. ఎవరైనా అగ్నిని తాకవచ్చును. హిమాలయ పర్వతములను కదిలించవచ్చును. గంగానదిని మూటగా కట్టవచ్చును. కాని విప్రులను మాత్రము అవమానించరాదు. విప్రులను కొలవడం కల్పవృక్షమును కొలవడం లాంటిది." అని చెప్పాడు బ్రహ్మ.

ధర్మనందనా! ఈ విషయంలో ఇంద్రునికి, శంబరుడు అనే రాక్షసునికి జరిగిన సంవాదమును చెబుతాను విను. శంబరుడు జటాసురునికొడుకు. చాలా ఉన్నత మైన స్థానంలో ఉన్నాడు. ఇంద్రుడు జటాసురుని వద్దకు పోయి "నీకు ఈ ఉన్నత స్థితి ఎలా వచ్చింది?" అని అడిగాడు.

దానికి జటాసురుడు ఇలా బదులు చెప్పాడు. "నాకు బ్రాహ్మణుల మీద కోపము, అసూయ లేవు. నేను ఎల్లప్పుడూ బ్రాహ్మణులను రక్షిస్తాను. వారిని ఆరాధిస్తాను. అందుకే నాకు ఆ విభవము కలిగినది. దేవాసుర యుద్ధంలో

బ్రాహ్మణుల అనుగ్రహము వలననే కదా దేవతలు గెలుపొందారు.

అది చూచి నా జనకుడు చంద్రునితో "ఆహా! విప్రులు మహానుభావులు కదా! అందుకే దేవతలు గెలిచారు." అని చెప్పాడు.

అప్పుడు చంద్రుడు నా జనకునితో ఇలా అన్నాడు. "బ్రాహ్మణులు, తపస్సు, వేదాధ్యయనము ఎల్లప్పుడు ఆచరిస్తూ ఉంటారు. ఆ విషయం గురించి చెబుతాను విను. బ్రాహ్మణుడైన వాడు, ఎంత దూరమైనా సరే వెళ్లి గురువులకు శుశ్రూషచేసి విద్యాభ్యాసము చేస్తాడు. తరువాత తపస్సు చేస్తాడు. అది బ్రాహ్మణునికి విధించిన కర్మ. కాబట్టి బ్రాహ్మణుడు అందరిలోకీ అధికుడు. అటువంటి బ్రాహ్మణులను ఆదరించిన శుభములు, అవమానించిన అశుభ ములు కలుగుతాయి అనడంలో సందేహము లేదు" అని చంద్రుడు నా తండ్రికి చెప్పగా నేను విన్నాను. చంద్రుని మాటలు పాటించి నా జనకుడు బ్రాహ్మణులను పూజించాడు. మంచి తేజస్సుతో వెలుగొందాడు. ఆయన మాదిరే నేనూ బ్రాహ్మణులను పూజించి ఇంతటి ఉన్నత స్థితికి చేరుకున్నాను." అని శంబరుడు ఇంద్రునికి చెప్పాడు.

కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా ఎల్లప్పుడూ బ్రాహ్మణులను పూజించి ఆదరింపుము. నీకు సకల శుభములు చేకూరుతాయి." అని భీష్ముడు ధర్మరాజుతో చెప్పాడు.

"పితామహా! ఎల్లప్పుడూ తన దగ్గరే ఉండేవారు, దూరంనుండి వచ్చిన వారూ--వీరిలో ఉత్తములు ఎవరు. ఎవరిని ఆదరించాలి చెప్పండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

“ధర్మనందనా! ఎవరిలో క్రోధము, ఈర్ష్య మొదలగునవి లేవో, అట్టి వారు, స్నేహితులు, బంధువులు, సంబంధులు, ఋత్విజులు,పురోహితులు, వీరందరూ ఆదరింపతగిన వారే! ఇంక దూరంనుండి వచ్చినవారూ, ఇది వరకు తెలియని వారూ అయితే, వారు ఆచారవంతులు, విద్యావంతులు, గౌరవ నీయులు అయితే వారు పూజింప తగిన వారే!” అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు ఇలా అడిగాడు. “పితామహా! లోకంలో ఉన్న పాపాలన్నిటికీ స్త్రీలు మూలకారణము అంటారు కదా! అలా ఎందుకు అంటారో తెలపండి.” అని అడిగాడు.

“ధర్మనందనా! స్త్రీలు నీవు చెప్పినటు వంటి వారే. ఈ సందర్భంలో నీకు నారదునికి పంచచూడ అనే అప్సరసకు, స్త్రీ స్వభావము గురించి జరిగిన సంవాదమును తెలిపెదను. వినుము.

ఒకసారి, నారదుడు లోక సంచారము చేస్తూ ఒకచోట పంచచూడ అనే అప్సరసను చూచాడు.

“ ఓ లలనా! నిన్ను ఒక విషయం అడుగుతాను. చెప్పు.” అని అడిగాడు.

“మహాత్మా! అడగండి నాకు తెలిసినంతవరకు చెబుతాను.” అని బదులుచెప్పింది పంచచూడ.

“వనితల స్వభావము ఎలా ఉంటుంది. నాకు తెలిసేట్టు చెప్పు.” అని అడిగాడు.

“అదేమిటి మహా మునీ! నేను వనితను. వనితలు మరొక వనితల చెడ్డ పనుల గురించి ఎలా చెబుతారు అనుకున్నావు.” అని బదులు చెప్పింది.

“అదేంకాదు. నీవు నిజం చెప్పావు అనుకో. దాని వలన నీకు దోషం రాదు. చెప్పు.” అని అడిగాడు నారదుడు.

“మహాత్మా! స్త్రీ స్వభావములు మీరు ఎరుగనివా. అయినా అడిగారు కనుక చెబుతాను వినండి. మంచి కులంలో పుట్టి కూడా, మంచి గౌరవ మర్యాదలు కలిగి ఉండి కూడా, ఒకనికి భార్య అయి ఉండి కూడా, స్త్రీ పరాయి పురుషులతో తిరుగుతుంది. దీనికి ఏమనాలి చెప్పండి. ఇదే స్త్రీ స్వభావము. ఇది ఎవరికీ అర్థం కాదు. అయినా స్త్రీలు సర్వ దోషములకు మూలము. ఇంక చెప్పేదేముంది. మగవారి మంచితనమును మగువలు గ్రహించలేరు. పరాయి మగాళ్లను గురించి పొగుడుతూ ఉంటారు. రాజ దండన ఉంటుంది అనే భయం లేకపోతే వనితలను అదుపులో పెట్టడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. ఎన్ని కట్టెలు వేసినా అగ్నికి తృప్తి లేదు. ఎన్ని నదులు తనలో కలిసినా సముద్రునికి తృప్తిలేదు. ఎంతమంది ప్రాణాలు హరించిన మృత్యుదేవతకు తృప్తి లేదు. అలాగే స్త్రీ కూడా వివాహం చేసుకున్న పురుషునితో తృప్తిపడదు. పరాయి మగాళ్ల కోసం వెంపర్లాడుతుంటుంది.” అని చెప్పిన పంచచూడ మాటలు విని నారదుడు తృప్తి చెందాడు. ఇదే నీ ప్రశ్నకు సమాధానము.” అని భీష్ముడు ధర్మరాజుకు చెప్పాడు.

“ పితామహా! మరి అలాంటి స్త్రీలను ఎలా కాపాడుకోవాలి తెలపండి.” అని అడిగాడు.

“ధర్మనందనా! స్త్రీలు అసుర మాయల కంటే మించిన మాయలు కలవారు.

ఈ సందర్భంలో ఒక కథ చెబుతాను విను.

మొట్ట మొదట స్త్రీలందరూ ఎలాంటి దోషము లేకుండా, మాయ మర్మములు లేకుండా, మంచి మనస్సుతో సాధువులుగా ఉండేవాళ్లు. అందుకే వారికి దైవత్వము లభించింది. ఇది చూచి దేవతలు అసూయ పడ్డారు. వారందరూ బ్రహ్మదేవుని దగ్గరకు పోయి ఈ సంగతి చెప్పారు. అప్పుడు బ్రహ్మ స్త్రీలకు మాయ, మర్మములు వారి జాతి లక్షణములుగా కల్పించాడు. పైగా స్త్రీలకు కామము పాళ్లు ఎక్కువగా ఉండేట్టు చేసాడు. దాని ఫలితంగా పురుషులు వారి మాయలలో, చిక్కుకొని వారి కామమునకు బలి అవుతూ ఉండే వాళ్లు. స్త్రీల కోసరం రోషము, కోపము మొదలగు దుర్గుణములకు లోనవుతున్నారు. అందువలన పురుషులలో దైవత్వము నశించింది. ఇది చూచి దేవతలు తృప్తి చెందారు. కాబట్టి స్త్రీలు సహజంగా మాయామర్మములు కలిగిన వారు కావడం వలన, వారి మనసు తెలుసుకోవడం మగవారికి చాలా కష్టం.

దీని గురించి నీకు ఒక కథ వివరిస్తాను.పూర్వము దేవశర్మ అనే ముని ఉండేవాడు. అతని భార్య అత్యంత సౌందర్యవతి. దేవశర్మకు ఒక యజ్ఞమునకు పోవలసి వచ్చింది. అతడు తన శిష్యుడు విపులుడిని పిలిచి ఇలా అన్నాడు. "విపులా! నా భార్య అతిలోకసుందరి. ఆమె కోసరం దేవేంద్రుడు పొంచి ఉన్నాడు. నేను ఇంద్రుని ఉపాయములను తిప్పికొడుతూ నా భార్యను రక్షించుకుంటున్నాను. కాని నేను ఇప్పుడు యాగము చేయించడానికి వెళ్లాలి. దేవేంద్రునికి ఇతరుల భార్యలను అనుభవించడం అలవాటు. కాబట్టి నేను ఇంట్లో లేని సమయంలో నీవు నా భార్యకు రక్షణగా ఉండాలి."అని చెప్పాడు.

దానికి విపులుడు ఇలా అన్నాడు. "గురువుగారూ! మీరుచెప్పినట్టే చేస్తాను. కాని ఇంద్రుడు మాయావి కదా. ఏరూపంలో వస్తాడో. ఏంచేస్తాడో

తెలుసుకోడం ఎలాగ?" అని అడిగాడు.

"విపులా! నీవు చెప్పినది నిజమే. దేవేంద్రుడు మాయావి. పక్షుల రూపంలో జంతువుల రూపంలో కూడా రాగలడు కాబట్టి జాగ్రత్తగా ఉండు. దేవేంద్రుడు నా భార్య మీద కన్ను వేసాడు. ఆమె చుట్టు తిరుగుతున్నాడు. అందులో సందేహము లేదు. నేను ఆశ్రమములో లేనని తెలిసి ఇంద్రుడు తప్పకుండా నా భార్య కోసరం వస్తాడు. కాబట్టి నీవు అత్యంత జాగరూకతతో కనిపెట్టి ఉండాలి." అని చెప్పాడు.

"అలాగే గురుదేవా! మీరు చెప్పినట్టే చేస్తాను." అని అభయం ఇచ్చాడు విపులుడు. దేవశర్మ నిశ్చింతగా యాగము చేయించడానికి వెళ్లాడు. విపులుడు జాగ్రత్తగా గురు పత్నిని కాపలా కాస్తున్నాడు. ఇంతలో శిష్యునికి ఒక ఉపాయం తట్టింది. "గురు పత్నిని నేను నా యోగ శక్తితో ఆవహించి ఉంటాను. అప్పుడు దేవేంద్రుడు గురుపత్నిని ఏమీ చెయ్యలేడు. నేను యోగశక్తితో ఆవహించిన సంగతి గురువుగారికి తెలిసే అవకాశం లేదు కదా!" అని మనసులో అనుకున్నాడు.

ఆకాశంలో గాలి తిరిగినట్టు, ఆమెకు తెలియకుండా శిష్యుని ఆత్మ ఆమెలో ఆవహించింది. శిష్యుని ఆత్మ ఆమెలో ప్రవేశించడం వల్ల ఆమె చైతన్యం జడత్వం పొందింది. ఇంతలో దేవేంద్రుడు అత్యంత సుందరంగా అలంకరించు కొని ఆమె వద్దకు వచ్చాడు. శిష్యుడు నిద్రపోతున్నాడు అనుకున్నాడు. మదనావేశం ఆవేశించి నందువల్ల ఆతని వివేకము నశించింది. పక్కన పడుకొని ఉన్న ముని భార్యను సమీపించాడు ఆమెను నిద్ర లేపాడు.

"లలనా! నీ గురించి నేను ఎంత విరహ బాధను అనుభవిస్తున్నానో నీకు

తెలుసుకదా! నేను వచ్చినా పలకవేమి?" అని ఆమెను లేపాడు. కాని ఆమె చైతన్యం కోల్పోయినందున కదలలేదు. పలకలేదు. ఇంద్రునికి సహనం నశించింది.

" ఓ లలనామణీ! నేను దేవేంద్రుడను. మదనుడు నా మనస్సును కామంతో దహించి వేస్తున్నాడు. ఇంకా ఆలస్యం ఎందుకు? ఇంకా ఎందుకు సిగ్గు పడతావు. నన్ను నీ దగ్గరకు చేర్చుకో!" అని అన్నాడు.

అప్పుడు ఆమె శరీరంలో ఉన్న విపులుడు ఇంద్రుని చూచి, తన యోగమాయతో ఇలా అన్నాడు. "నీవు ఇక్కడకు వచ్చుటకు పని ఏమున్నది?" అని పలికి ఆమెను స్పృహ తప్పేట్టుగా చేసాడు. అది చూచి ఇంద్రుడు భయపడ్డాడు. అప్పుడు విపులుడు ఆమె శరీరమును విడిచి బయటకు వచ్చి తన శరీరంలో ప్రవేశించాడు. అప్పుడు ఇంద్రునితో ఇలా అన్నాడు.

" దేవేంద్రా! ఒక సారి గౌతముని శాపంతో ఒళ్లంతా కళ్లు చేసుకొని ఉన్నావు. మరలా ఇదేమి పని? గౌతముని శాపంతో అయినా నీకు బుద్ధి రాలేదా? దేవేంద్రుడివి అయి ఉండి కూడా ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకోలేవా! నీ బుద్ధి కుత్సితమైనది. నీచుడా! ఇలాంటిపాపము ఎందుకు చేస్తున్నావు. ఈ విషయం తెలిస్తే మా గురువుగారి కోపాగ్నికి భస్మం అయి పోతావు జాగ్రత్త!" అని అన్నాడు.

దేవేంద్రుడు తన యోగ బలంతో విపులుడి శక్తిని గ్రహించాడు. గడగడా వణికిపోయాడు. అది చూచి విపులుడు ఇలా అన్నాడు. "అసలు నేనే నిన్ను భస్మం చేసి ఉండేవాడిని, కాని మనసు ఒప్పడం లేదు. అందుకని బతికిపోయావు వెళ్లు." అన్నాడు.

బతుకుజీవుడా అంటూ ఇంద్రుడు పారిపోయాడు. తరువాత విపులుడు గురుపత్నిని నిద్రలేపాడు. గురువుగారు వచ్చిన తరువాత గురువు గారు ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు గురువుగారితో ఇలా అన్నాడు. “గురువుగారూ! మీరు లేనపుడు దేవేంద్రుడు ఇక్కడికి వచ్చాడు. కాని నా యోగబలానికి భయపడ్డాడు. సిగ్గుతో వెళ్లిపోయాడు.” అని చెప్పాడు. కాని తాను రుచి శరీరంలో ప్రవేశించడం మాత్రం చెప్పలేదు. ఆ మాటలకు సంతోషించాడు దేవశర్మ.

తరువాత ఒకనాడు దేవశర్మ ఆశ్రమం మీదుగా ఆకాశ మార్గంలో ఒక దేవ కాంత పోతూ ఉంటే ఆమె చేతిలోని పూలదండ జారి దేవశర్మ తలమీద పడింది. ఆ పూల దండను దేవశర్మ భార్య తీసుకుంది. ఆసమయంలో వంగదేశాధీశుడు అయిన చిత్రరథుడు అక్కడకు వచ్చాడు. చిత్రరథుడు భార్య, దేవశర్మ భార్య అక్క చెల్లెలు అవుతారు. అందుకని, తన ఇంట్లో జరిగే ఉత్సవమునకు రమ్మని దేవశర్మను, అతని భార్యను పిలిచాడు చిత్రరథుడు.

ఆ ఆహ్వానము మేరకు దేవశర్మ, అతని భార్య రుచి వెళ్లారు. వెళ్లేటప్పుడు రుచి ఆకాశం నుండి పడిన దివ్యమైన పూల దండను అలంకరించుకొని వెళ్లింది. దాని పరిమళమునకు, దివ్యత్వమునకు రుచి సోదరి ఆశ్చర్యపోయింది. “సోదరీ ఇటువంటి పూలమాలనూ, ఇటువంటి సౌరభమునూ ఇప్పటి వరకూ నాకు తెలియదు. ఈ పుష్పములు ఎక్కడివి.” అని అడిగింది. దానికి రుచి “ఈ పుష్పములు మా ఆశ్రమంలో ఉన్నాయి.” అని చెప్పింది. వెంటనే భర్త దగ్గరకు పోయి “నాథా! ఈ పుష్పములు అంటే నా సోదరి సంతోషపడింది. మరి నాకు ఇటువంటి పుష్పములు తెప్పించి పెట్టరా!” అని అడిగింది.

అప్పుడు దేవశర్మ విపులుని పిలిచి “ఆ మాదిరి పుష్పములు కావాలి

తీసుకురా!" అని చెప్పాడు. అప్పుడు విపులుడు ఆ పూవులు ఎక్కడ నుంచి వచ్చాయో రుచి నుండి తెలుసుకున్నాడు. తన యోగ మాయతో ఆ పూలు వెతుక్కుంటూ వెళ్లాడు.

దైవ వశాత్తు, ఆపూలు దొరికాయి. అవి తీసుకొని వస్తూ ఉండగా ఇద్దరు స్త్రీ పురుషులు వాదులాడుకుంటున్నారు. అప్పుడు స్త్రీ అన్నది. "నాది తప్పయితే పరలోకంలో విపులునికి పట్టిన గతి నాకు పడుతుంది." అని పలికింది. ఇది విన్న విపులుడు ముందుకు సాగిపోయాడు. మరొక చోట ఆరుగురుజూదరులు తగవులాడుకుంటున్నారు. అందులో ఒకడు మిగిలిన వారిని చూచి "నాది తప్పయితే పరలోకంలో విపులుడికి పట్టిన గతి నాకూ పడుతుంది." అని అన్నాడు.

ఈ మాటలు విన్న విపులుడు ఆలోచించాడు. "తాను చేసిన తప్పేమిటి?" అని తర్కించుకున్నాడు. "ఒక వేళ గురువు గారు ఇంట్లో లేనపుడు తాను గురుపత్ని రుచి శరీరంలో ప్రవేశించడం గురువుగారికి చెప్పనందుకు పాపం వచ్చిందా!" అని అనుకున్నాడు. వెంటనే వెళ్లి తాను తెచ్చిన దివ్యమైన పూల దండను రుచికి ఇచ్చాడు. ఆమె తన సోదరికి ఇచ్చింది. గురువుగారు సంతోషించారు.

తరువాత గురువుగారు విపులుడు ఒంటరిగా ఉండగా అతనితో ఇలా అన్నాడు. "విపులా! నీవు వచ్చు మార్గంలో ఇద్దరు స్త్రీ పురుషులు, ఆరుగురు జూదరుడు కనిపించారు కదా! వీరు నిన్ను నిందించారు కదా! వారు ఎవరో తెలుసుకున్నావా!" అని అడిగాడు. లేదు అని అన్నాడు విపులుడు.

"నీవు నా భార్య ను రక్షించునపుడు నా భార్య శరీరంలో ప్రవేశించావు. అది

పాపమని తలచి వారు అలా అన్నారు. నిజంగా అది పాపమే అయి ఉంటే నేనే నీకు శాపం ఇచ్చి ఉండేవాడిని కదా! అది పాపం కాకపోబట్టే నేను నీకు వరాలు ఇచ్చాను. ఇంతకూ ఆ స్త్రీ పురుషులు పగలు, రాత్రి, ఆ ఆరుగురు జూదరులు ఆరు ఋతువులు." అని అన్నాడు.

గురువుగారి ఔదార్యానికి ఆశ్చర్యపోయాడు విపులుడు. ఇంకా గురువు గారు ఇలా అన్నారు. "రాత్రి, పగలు, ఆరు ఋతువులు, మనుష్యులు చేసే మంచి పనులు, చెడ్డ పనులూ గమనిస్తుంటాయి. ఎవరికీ తెలియకుండా మనం తప్పు చేస్తున్నాము అని అనుకోడం మన అజ్ఞానం. ఒక స్త్రీని రక్షించడం చాలా కష్టం. నీవు విజ్ఞతతో నా భార్యను రక్షించి నా గౌరవాన్ని కాపాడావు. అది మంచి పనే కాని చెడ్డ పని కాదు. ఆ విషయం నాకు చెప్పకపోవడం పాపం అసలే కాదు." అని అన్నాడు.

"ధర్మనందనా! స్త్రీల గురించి పూర్తిగా చెప్పాను కదా. ధర్మనందనా! స్త్రీలలో చాలా రకాల స్త్రీలు ఉంటారు. అందులో మంచివారు, కులస్త్రీలు చాలామంది ఉంటారు. వారి వలననే కదా ఈ భూమి క్రమం తప్పకుండా పరిభ్రమిస్తూ ఉంది. పాతివ్రత్యము పాటించే స్త్రీ దైవముతో సమానము. మానవునికి ధర్మము, సుఖము, పేరు ప్రతిష్ఠలు, మంచి భార్య వలననే కలుగుతాయి అనడంలో సందేహం లేదు." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! కన్యావరణము(వరుడు మంచి కన్యకోసం వెదకుట) ఎలా చెయ్యాలి గురించి చెప్పండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మనందనా! వధువు తండ్రి మంచి కులము, శీలము, విద్య కల వానిని పిలిచి వానికి తన కన్యను నీటితో సహా ఇవ్వాలి. (అంటే కన్యాదానం

చెయ్యాలి). ఇది బ్రాహ్మణ వివాహము. ఇంక క్షాత్ర వివాహములో, కన్య పురుషుణ్ణి వరిస్తుంది(దానినే స్వయంవరముఅంటారు).పురుషుడు కూడా ఆ కన్య మీద ఆశలు పెంచుకుంటాడు. వారిరువురి మద ప్రేమ అంకురిస్తుంది. దానిని క్షాత్రము అంటారు. కన్య తన చూపులతో, మనస్సుతో తృప్తి పడి, ఆ కన్నె ఎవరిని కోరుకుంటుందో అతనికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడం గాంధర్వం. ఆ వివాహములో ధనము తీసుకుంటే అది ఆసుర వివాహము అవుతుంది. ఇంక, ఎవరైనా ఒక కన్నె మీద కోరికతో, ఆ కన్నె కు సంబంధించిన వారిని చంపి, ఆ అమ్మాయి దుఃఖిస్తుంటే, ఆమెను క్రూరంగా, బలవంతంగా ఎత్తుకొని వచ్చి వివాహం చేసుకోవడం రాక్షసము అంటారు.

ఈ మాదిరి వివాహములు ఐదు రకములు. అందులో మూడురకములు ధర్మసమ్మతములు. అసురము, రాక్షసము ధర్మసమ్మతములు కావు. పైగా దూషింపతగినవి. ఎవరైనా కన్యకు తల్లి, తండ్రి, అన్నదమ్ములు లేని పక్షంలో, ఆ కన్నె వివాహమునకు పనికిరాదు. బ్రాహ్మణుడు బ్రాహ్మణ,క్షత్రియ,వైశ్య కన్యలను వివాహం చేసుకొన వచ్చును. శూద్రకన్యను వివాహమాడరాదు. ఆమె వలన సంతానం కలగడం నిషేధము. అలాగే క్షత్రియుడు, ముందు క్షత్రియ కన్యను వివాహం చేసుకొని తరువాత , వైశ్య కన్యను వివాహమాడ వచ్చును. వైశ్యులు, శూద్రులు తమ తమ కులము వారినే వివాహం చేసుకోవాలి. ఇతర కులముల కన్యలను వివాహమాడరాదు. కాని కొన్ని సందర్భములలో క్షత్రియులు, వైశ్యులు శూద్రకన్యలను వివాహమాడవచ్చును." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! మీరు చెప్పడంలో బ్రాహ్మణుడు, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యకన్యలను మాత్రమే వివాహమాడాలని అన్నారు. కాని బ్రాహ్మణుడు శూద్రకన్యలను కూడా వివాహం చేసుకున్నట్టు విన్నాము. అది ఎలా

సంభవించింది.” అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

“ధర్మనందనా! ఏదైనా విషమ పరిస్థితులు సంభవించినప్పుడు కానీ, ప్రేమించి కానీ, ఆ శూద్రకన్యకు ఉన్న ధనము మీద లోభము చేత కానీ, బ్రాహ్మణుడు శూద్రకన్యను వివాహమాడిన సందర్భములు ఉండి ఉండ వచ్చును. కానీ బ్రాహ్మణునికి బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య కన్యల వలన కలిగిన సంతానమును బ్రాహ్మణులుగానే పిలువబడతారు. కానీ శూద్రస్త్రీ యందు కలిగిన సంతానమును బ్రాహ్మణునిగా పరిగణించరు.” అని అన్నాడు భీష్ముడు.

“పితామహా! కాని, వారికి ఆస్తిలో హక్కు ఉంటుంది కదా! బ్రాహ్మణుడు నాలుగు వర్ణములలో స్త్రీలను వివాహం చేసుకుంటే వారి వలన కలిగిన సంతానమునకు ఆస్తి పంపకములు ఎలా జరగాలి వివరించండి” అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

“ధర్మనందనా! ముందు ఆ బ్రాహ్మణుని ఆస్తిని పదిభాగములు చేస్తారు. అందులో నాలుగు పాళ్లు బ్రాహ్మణ స్త్రీ వలనపుట్టిన కుమారులకు, మూడు భాగములు క్షత్రియ కాంత వలన పుట్టిన కుమారులకు, రెండు పాళ్లు వైశ్య వనిత వలన పుట్టిన కొడుకులకు, మిగిలిన ఒక భాగము శూద్రస్త్రీవలన పుట్టిన సంతానమునకు పంచవలెను. శూద్రస్త్రీవలన పుట్టిన కుమారుడు, తన మీద ప్రేమతో భాగం ఇస్తే తీసుకోవాలి గానీ, ఆస్తిలో వాటా కోసం తండ్రితో, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ,వైశ్య వనితల వలన కలిగిన పుత్రులతో తగవులాడకూడదు. అదే ప్రకారంగా, బ్రాహ్మణుడైన తండ్రికి, క్షత్రియ, వైశ్య వనితల కు పుట్టిన కుమారులు కూడా శూద్రస్త్రీ వలన పుట్టిన సంతానమునకు ధర్మంగా రావలసిన పదవ భాగము ఇయ్యకుండా ఎగగొట్టడం తగదు.” అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

“ పితామహా! తమరు బ్రాహ్మణుని ఆస్తి పంపకాల గురించి చెప్పారు. మిగిలిన కులాల వారి ఆస్తి పంపకాల గురించి కూడా వివరించండి.” అని అడిగాడు.

“ధర్మనందనా! క్షత్రియుని ఆస్తిని ఎనిమిదిభాగములుచెయ్యాలి. అందుతో క్షత్రియ కన్యకు పుట్టిన కుమారునికి నాలుగు భాగములు, వైశ్యకన్యకు పుట్టిన సంతానమునకు మూడు భాగములు, శూద్ర వనితకు పుట్టిన సంతానమునకు ఒక్క పాలు ఇవ్వవలెను.

ఇంక వైశ్యుని ఆస్తిని ఐదు భాగములు చేసి అందు వైశ్యస్త్రీ ద్వారా పుట్టిన కుమారునికి నాలుగు భాగములు, శూద్రస్త్రీ వలన పుట్టిన కుమారునికి ఒక భాగము ఇవ్వవలెను. ఇక్కడ కూడా శూద్ర వనితకు పుట్టిన కుమారుడు తన భాగము కొరకు తగవులాడకూడదు. ప్రేమగా ఇస్తే తీసుకొనాలి. అలాగే మిగిలిన సంతానము కూడా శూద్రస్త్రీకి పుట్టిన కుమారునికి న్యాయం గా రావలసిన ఒకభాగము అతనికి ఇవ్వాలి. ఎగగొట్టకూడదు. ఇది సాధారణ ధర్మము.

ఇంక శూద్రుడు తన జాతివారినే వివాహం చేసుకొనాలి. అతని ఆస్తి అతని కుమారులు సమానంగా పంచుకొనాలి.

ఇంక వైదిక కర్మలు కానీ, స్నానము, భోజనములు కానీ, దానికి సంబంధించిన కార్యములు అన్నీ బ్రాహ్మణ వనిత చెయ్యాలి. ఇతర కులము నుండి వివాహమాడిన భార్యలకు ఆ అధికారము లేదు.” అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

“ పితామహా! కుమారులు బహువిధములుగా ఉంటారని విన్నాను. వారందరూ ఏ యే విధములుగా ఉంటారో వినాలని కుతూహలంగా ఉంది.” అని అడిగాడు.

“ధర్మనందనా! ఎవరికైనా గానీ, తన కులములో వివాహమాడిన కన్యకు ధర్మబద్ధంగా పుట్టిన సంతానమును ఔరసుడు అని అంటారు. ఇతడే పెద్ద కొడుకు. మిగిలిన అందరి కంటే ఉత్తముడు.

ఎవరికైనా కుమారులు లేక పోతే, అతడు తన కుమార్తె కుమారుని అనగా దౌహిత్రుని. తన అల్లుడు, కూతురి సమ్మతితో దత్తత తీసుకొన వచ్చును. అప్పుడు ఆ దౌహిత్రుడు పుత్ర సమానుడు అవుతాడు.

ఎవరి కైనా సంతానము లేకపోతే, భర్త అనుమతితో భార్య మరొక అర్హుడితో సంగమించి సంతానం కంటే. ఆ సంతానము కూడా భర్తకు పుట్టిన సంతానమే అవుతంది. (పాండవులు ఈ విధంగా పుట్టిన వారే!).

ఎవరైనా తల్లి తండ్రులు ధారా పూర్వకంగా (చేతిలో నీళ్లను వదిలిపెట్టడం ద్వారా) తన కుమారుని మరొకరికి దత్తం చేస్తే, అతని పేరు దత్రిముడు అంటారు. (దత్తకుడు, దత్తుకొడుకు అని కూడా అనవచ్చును).

తల్లి తండ్రి లేని అనాధలను దగ్గరకు చేర్చి, ఆత్మసాక్షిగా కుమారునిగా చేసుకొని పెంచుకుంటే, వాడిని కృత్రిముడు అని అంటారు.

ఎవరైనా మగాడు పరుని భార్యతో సంగమించి, ఆమె ద్వారా సంతాన మును కంటే, ఆ సంతానము, ఆ భార్య నిజభర్త కు కలిగిన సంతానము మాదిరి

పరిగణింపబడుతుంది. వాడిని గూఢజుడు అంటారు. (తండ్రి ఎవరో తెలియని వాడు).

ఎవరైనా తల్లి తండ్రులు తమ సంతానమును పెంచలేక గానీ వేరు కారణముల వలన గానీ వదిలి వేస్తే, ఆ సంతానమును వేరు వాళ్లు పెంచుకుంటే వాడిని అపవిద్ధుడు అంటారు. (నేడు అనాధ శరణాలయములలో బాలలు అలాంటివారే.)

పెండ్లి కాక ముందు కన్య గర్భము దాల్చి బిడ్డను కంటే, ఆ సంతాన మును కానీనుడు అంటారు. ఆ కన్యకు వివాహము అయిన తరువాత, వివాహమునకు ముందు ఆమెకు పుట్టిన బిడ్డ, ఆమె భర్తకు కూడా కొడుకు అవుతాడు.

ఎవరైనా స్త్రీ పెళ్లి నాటికి గర్భం ధరించి ఉంటే, ఆ సంగతి తెలిసిగానీ, తెలియక గానీ, వివాహం చేసుకుంటే. తరువాత పుట్టిన బిడ్డ ఆ వివాహం చేసుకున్న వాడికి కుమారుడు అవుతాడు. అతనిని సహోఢుడు అని అంటారు.

భర్తను వదిలిన భార్య, భర్త వదిలిపెట్టిన భార్య, భర్త చనిపోయిన భార్య, గర్భం ధరించి బిడ్డను కంటే ఆ కుమారుడు, ఆమెకు ఎవరైతే గర్భధారణ చేసాడో వాడి కొడుకు అవుతాడు. వాడిని పౌనర్భవుడు అని అంటారు.

ఎవరికైనా తల్లి తండ్రులు లేకపోయినా, లేక వాడిని తల్లి తండ్రులు వదిలివేసినా, అలాంటి వాడు తనను తాను వేరు ఎవరి కైనా కుమారుడిగా దత్తత ఇచ్చుకుంటే అతనిని స్వయందత్తుడు అని అంటారు.

ఎవరైనా తల్లి తండ్రులు బిడ్డలను అమ్ముకుంటుంటే, అలాంటి బిడ్డలను వేరు ఎవరైనా కొనుక్కుంటే ఆ సంతానమును క్రీతుడు అని అంటారు.

ధర్మరాజా! ఈ పన్నెండు విధములైన కుమారులు తగిన వారే. కానీ ఔరసుడే తల్లి తండ్రులకు ఉత్తర క్రియలు నిర్వర్తించడానికి అర్హుడు. అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

(ఈ విషయములు 5000 ఏండ్ల కిందట రాసినవి. నేడు అక్షరాలా అమలు జరుగుతున్నవి. ఆనాటి వారి ఊహా శక్తి మేధో సంపత్తి అమోఘము. ధర్మ బద్ధంగా గానీ, అధర్మబద్ధంగా గానీ సంతానం కన్నా, ఆ సంతానానికి చట్ట బద్దత కల్పించారు నాటి ధర్మవేత్తలు. నేడు కూడా ఇల్లెజిటిమేట్ సన్సుకు కూడా (అంటే అక్రమ సంతానానికి కూడా) ఆస్తి హక్కు కల్పించారు. తల్లి తండ్రి అక్రమంగా సంతానం కంటే అది వారి తప్పుగానీ, పుట్టిన సంతానానిదికాదు. ఈ ధర్మసూక్ష్మమును నాడు అమలు చేసారు... నేడు అమలు చేస్తున్నారు).

"పితామహా! ఒకరిని ఒకరు చూచుకోవడం ద్వారాగానీ, ఒకరితో ఒకరు కలిసి జీవించడం ద్వారాగానీ పుట్టే స్నేహాలు ఎలా ఉంటాయి. వివరించండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ఈ సందర్భంలో నీకు చ్యవన నహుష సంవాదము వినిపిస్తాను. శ్రద్ధగా విను.భృగు వంశంలో జన్మించిన వాడు చ్యవనుడు. గొప్ప తపోధనుడు. అతడు గంగాయమునా సంగమ స్థానంలో నీటిలో మునిగి సమాధి స్థితి లో ఉన్నాడు. అప్పుడు ఆ నదులలో ఈదు తున్న చేపలు అతనిని తాకుతూ అతని చుట్టు తిరుగు తున్నాయి. ఆ చేపల స్పర్శకు అతను ఆనందిస్తున్నాడు. ఆ ప్రకారం అతను 12 ఏళ్లు సమాధిస్థితిలో ఉన్నాడు.

ఒకరోజు చేపలు పట్టే జాలరులు అక్కడకు వచ్చారు. వలలు లేసి చేపలు పడుతున్నారు. వారు వేసిన వలలో చేపలతో బాటు చ్యవనుడు కూడా చిక్కుకున్నాడు. అతనిని జాలరులు బయటకు లాగారు. అతడిని చూచి భయపడ్డారు.

"మునీంద్రా! మా తప్పు కాయండి. మీరు నీటిలో మునిగి ఉన్నది మాకు తెలియదు. అందువలన ఈ తప్పు జరిగినది. మమ్ములను క్షమించండి." అని ఆ జాలరుడు వేడుకున్నారు.

" ఇందులో మీ తప్పు ఏమీ లేదు. నేను నీటి అడుగున ఉన్నాను. ఈ చేపలతో సహజీవనం చేస్తున్నాను. వీటితోకూడా చావడానికి కూడాసిద్ధంగా ఉన్నాను. కాబట్టి నేను చెప్పిన పని చేయండి. ఈ చేపలతో పాటు నన్ను కూడా మీరు తీసుకొని పోయి తగిన వెలకు అమ్ముకోండి." అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న ఆ జాలరులు ఇంకా భయపడ్డారు. వెంటనే ఆ దేశమును ఏలే రాజు నహుషుని వద్దకు పోయి జరిగినది అంతా వివరంగా చెప్పారు. అప్పుడు ఆ రాజు నహుషుడు మంత్రులు పురోహితులను వెంటబెట్టుకొని చ్యవనుని వద్దకు వచ్చాడు. చ్యవనునికి సాష్టాంగ దండ ప్రమాణము చేసాడు.

"మహానుభావా! ఈ జాలరులు తప్పు చేసారు. తమరు ఆ తప్పుకు ప్రాయశ్చిత్తము తెలపండి." అని ప్రార్ధించాడు.

"మహారాజా! జాలరులకు చేపలు పట్టడం వారి ధర్మం. వారి ధర్మము వారు నెరవేర్చారు. ఇందులో వారి తప్పేముంది. అదియునుకాక, వీరు చాలా కష్టపడి

ఈ చేపలను నన్ను వలవేసి పట్టుకున్నారు. వీరికి తగిన వెల ఇచ్చి పంపండి." అని చెప్పాడు చ్యవనుడు.

"అమ్మయ్య! మునీంద్రుడు కోపం చెందలేదు." అని అనుకున్నాడు నహుషుడు. వెంటనే తన మంత్రులను పిలిచి ఆ జాలరులకు వేయి మాడలు ఇచ్చి పంపమని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఆ మాటలు విన్న చ్యవనుడు "నా ఖరీదు వేయి మాడలా మహారాజా! తగిన వెల ఇమ్ము." అని అన్నాడు. "సరే ఒక లక్ష మాడలు ఇవ్వండి." అని అన్నాడు.

"అదేమిటి మహారాజా! నా విలువ లక్ష మాడలా!" అని అన్నాడు. దానికి నహుషుడు "కోటి మాడలు ఇవ్వండి." అని అన్నాడు. "మహారాజా! కాస్త ఆలోచించి వారికి తగిన వెల ఇవ్వవయ్యా." అన్నాడు చ్యవనుడు. నహుషుడు కూడా పంతానికి పోయాడు. "నా రాజ్యంలో సగభాగం ఈ జాలరులకు ఇవ్వండి." అని ఆజ్ఞాపించాడు. "అలా కాదులే మహారాజా! మరొక మాట చెప్పు" అని అన్నాడు చ్యవనుడు. "అలాగయితే నా పూర్తి రాజ్యము ఇస్తాను." అన్నాడు నహుషుడు.

" మహారాజా! అయితే ఒక పనిచెయ్యి. నీవు నీ మంత్రులతో ఆలోచించి తగిన వెల నిర్ణయించు." అని అన్నాడు. నహుషుడు మంత్రులతో "ఉన్నరాజ్యం మొత్తం ఇచ్చాను. ఇంక ఏమి ఉంది నా దగ్గర ఇవ్వడానికి." అని దుఃఖించాడు.

ఆ సమయంలో అక్కడు అవిజాతుడు అనే ముని వచ్చాడు. అక్కడ జరుగుతున్న విషయం పూర్తిగా తెలుసుకున్నాడు. "మహారాజా! మీరు చింత

పడకండి. ఇప్పుడే ఈ మునికి తగిన వెల నేను నిర్ణయిస్తాను." అని అన్నాడు. "మునీంద్రా! అదేదో చెప్పి పుణ్యం కట్టుకోండి. మమ్ములను ఈ ఆపద నుండి గట్టెక్కించండి." అని ప్రార్థించారు మహారాజు, మంత్రులు.

" మహారాజా! గోవు, బ్రాహ్మణుడు ఒకే కులానికి చెందిన వారు. కాక పోతే బ్రహ్మదేవుడు వారిని రెండు కులాలుగా సృష్టించాడు. గోవు క్షీరములను, తద్వారా యాగమునకు కావలసిన పాలు,పెరుగు నెయ్యి సమకూరుతుంది. ఇంక యాగము చెయ్యడానికి కావలసిన వాడు పురోహితుడు.... బ్రాహ్మణుడు. కాబట్టి ఇరువురు ఒకే కులమునకు చెందినవారు. ఇంక బ్రాహ్మణుడు వేదవేదాంగవిదుడు. అతనికి వెల నిర్ణయించడానికి ఆ ఈశ్వరునికి కూడా తరం కాదు. గోవుకూడా బ్రాహ్మణునికి సమానం కనుక ఈ చ్యవనునికి ప్రత్యామ్నాయంగా గోవును ఇవ్వం సముచితము." అని అన్నాడు.

ఆ మాటలతో మహదానందం పొందాడు నహుషుడు. చ్యవనునికి నమస్కరించి "మహానుభావా! నన్ను కరుణించు. నీ వంటి మునిపుంగవుని శరీరమునకు వెల నిర్ణయించే శక్తి ఎవరికైనా ఉందా! కాబట్టి తమరికి వెలగా గోవును ఇస్తాను." అని అన్నాడు.

చ్యవనుడు నవ్వి "నీ నిర్ణయానికి సంతోషించాను. నహుష మహారాజా! గోవు అంటే ఎవరనుకున్నావు? గోవు అంటే అగ్ని; గోవు అంటే అమృతము; యజ్ఞములో గోవు అత్యంత పవిత్రమైన స్థానాన్ని అలంకరిస్తుంది. స్వర్గలోక ప్రాప్తికి నిచ్చెన వంటిది. దేవతలకు కూడా పూజనీయమైనది. కాబట్టి నాకు బదులుగా వారికి గోవును ఇమ్ము." అని పలికాడు చ్యవనుడు. వెంటనే నహుషుడు ఒక గోవును తెప్పించి ఆ జాలరులకు ఇచ్చాడు. ఆజాలరులు ఆ గోవును చ్యవనునికి సమర్పించుకున్నారు.

“ ఓ జాలరులారా! మీకూ, ఈ చేపలకు స్వర్గప్రాప్తి కలిగిస్తున్నాను.” అని వరం ప్రసాదించాడు చ్యవనుడు.

తరువాత చ్యవనుడు, గవిజాతుడు ఇద్దరూ నహుషునికి చెరి ఒక వరం ఇవ్వాలని నిర్ణయించుకున్నారు. నహుషునికి సతతము ధర్మపరత్వము, ఇంద్రునికి దీటైన ఐశ్వర్యము ప్రసాదించారు. నహుషుడు తన రాజధానికి వెళ్లాడు.” అని భీష్ముడు ధర్మరాజుకు వివరించాడు.

“ పితామహా! ఉత్తమమైన బ్రాహ్మణ వంశంలో క్షత్రియలక్షణములుగల పరశురాముడు జన్మించడం, క్షత్రియ వంశంలో   కుశిక వంశంలో, పరమ బ్రాహ్మణుడు జన్మించడం చిత్రవిచిత్రంగా ఉంది. దీని గురించి నీ వలనకొంత విన్నాను. పూర్తి గా వినాలని ఉంది.నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు.

“ధర్మనందనా! చ్యవనుడు, కుశికుడు వీరిసంవాదము అనే ఇతిహాసము ఉన్నది. దానితో నీ సంశయము తీరగలదు.   చ్యవనుడు ఒక బ్రాహ్మణుడు. కుశిక కులము కారణముగా తన వంశమునకు ఆపద వస్తుందని తెలుసు కున్నాడు చ్యవనుడు. ఆ కుశిక కులమునకు   నాశనమును కలిగించాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే కుశిక మహారాజు వద్దకు వెళ్లాడు. కుశిక మహారాజు ఆ మునికి అర్ఘ్య పాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు. ఆ ముని రాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! నేను ఒక వ్రతము వ్రతము చేయ సంకల్పించాను. నీవు నీ భార్య నాకు సేవ చెయ్యాలని నా కోరిక.” అని అన్నాడు. దానికి ఆ మహారాజు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు. ఆ రాజు చ్యవనునికి ఒక నివాసము ఏర్పాటు చేసాడు. స్నానమునకు భోజనమునకు అన్ని ఏర్పాట్లు చేసాడు.

“మునీంద్రా! మీరు ఇక్కడ ఉండండి. మీకు సకల సౌకర్యములు ఉంటాయి. మేము మీకు ఏమి సేవలు చెయ్యాలో చెప్పండి.” అని వినయంగా అడిగాడు.

“మహారాజా! నేను భోజనం చేసి నిద్రపోతాను. నీవు, నీ భార్య నా కాళ్ళ పడుతూ ఉండండి. అదే చాలు. కాని నేను లేచేంతవరకూ నన్ను నిద్ర లేపవద్దు అని అన్నాడు. అలాగే అన్నారు ఆ రాజదంపతులు. ముని నిద్రకు ఉపక్ర మించాడు. ఆ మునిలో కదలిక లేదు. అలా నిద్రపోతూనే ఉన్నాడు. రాజు, రాణి నిద్రాహారాలు మాని అతని పాదసేవ చేస్తున్నారు.

21 రోజులు గడిచిపోయాయి. 22 వ రోజు ఆ ముని మేల్కొన్నాడు. ఎవరికీ చెప్పకుండా వెంటనే ఆ స్థలము విడిచి వెళ్లిపోయాడు. రాజు, రాణీ ఆయన వెంట వెళ్లారు. ఆయన నగరం దాటిపోయి అంతర్ధానం అయ్యాడు. అది చూచి రాజు రాణీ మూర్ఛపోయారు. కొంత సేపటికి వారు మూర్ఛనుంచి తేరుకున్నారు. అయ్యో ముని ఏమీ చెప్పకుండా వెళ్లిపోయాడే అని విచారిస్తూ మరలా రాజభవనమునకు వచ్చారు. అంతకు ముందు ముని పడుకున్న కుటీరమునకు వెళ్లారు. వారి ఆశ్చర్యానికి అంతు లేదు. పడక మీద ముని యధాప్రకారము పడుకొని ఉన్నాడు. మరలా ఆ రాజు రాణి ఆయనకు పాదములు ఒత్తుతూ పరిచర్యలు చేస్తున్నారు.

మరలా 21 రోజుడు గడిచాయి. 22వ రోజున ఆ ముని నిద్రలేచాడు. “రాజా నాకు అభ్యంగన స్నానము చేయవలెనని ఉన్నది.” అని అన్నాడు. వెంటనే రాజు ఆ ఏర్పాట్లు చేసాడు. మునిని కూర్చోపెట్టి మంచి సువాసనలు గుబాళించే నూనెతో తల అంటారు. మరలా ఏమయిదో ఏమో ఆ ముని ఆ రాజును రాణిని తిట్టి వెళ్లిపోయాడు. రాజు రాణి అలానే నిలబడిపోయారు. కొంచెం సేపటికి ఆ

ముని వచ్చాడు. రాజు రాణి మొహంలో కోపం కనిపించలేదు. తరువాత తలంటి పోయించుకున్నాడు. రాజు అన్ని రకాల పదార్థాలతో భోజన ఏర్పాట్లు చేసాడు. ఆ పదార్థములు అన్ని చూచి మరలా ఆ ముని ఎటో వెళ్లిపోయాడు. “అయ్యో ముని భోజనం చెయ్యకుండా వెళ్లిపోయాడే!” అని బాధపడ్డారు ఆ దంపతులు.

మరునాడు పొద్దుటే ఆ ముని కనిపించాడు. “రాజా! వెంటనే నీ రథము సిద్ధం చెయ్యి. నీవు నీ భార్య ఆ రథమునకు గుర్రాల మాదిరి లాగండి. నేను రథములో కూర్చుని, బంగారము, రత్నములు, గోవులు, గుర్రములు, యాచకులకు దానం ఇస్తూ ఉంటాను.” అని అన్నాడు.

రాజు మారు మాటాడక అంగీకరించాడు. రథమును తెప్పించి తాను తన భార్య అటు ఇటు గుర్రాల మీదిరి లాగుతున్నారు. ముని కోరిన బంగారము, రత్నములు, గోవులు మొదలగునవి తెప్పించాడు. ఆ ముని ఆ రథములో కూర్చున్నాడు. చర్నాకోల తీసుకొని రాజును రాణిని గుర్రాలను బాదినట్టు బాదుతున్నాడు. యాచకులకు బంగారము రత్నములు, గోవులు దానం ఇస్తున్నాడు. ఆ ప్రకారంగా రాజు,రాణి నిద్రాహారాలు మాని ముని చేతిలో చర్నాకోల దెబ్బలు తింటూ దేహమంతా రక్తం కారుతుంటే ఎన్నోదినాలు రథం లాగుతున్నారు.

అది చూచిన ప్రజలు ఇది కూడా ఒక తపోమహిమేనా! ఈయన కూడా ఒక తాపసియా. ఇది అన్యాయము. ఈ రాజ దంపతులు ఈ హింసను ఎలా సహిస్తున్నారో అని అనుకుంటూ రథం వెంట వెళుతున్నారు. చ్యవనుడు కూడా ఆ రాజదంపతుల ముఖములలో విసుగు కానీ వికారము కాని చూడలేదు. వారి ధైర్యానికి స్థైర్యానికి ఆశ్చర్యపోయాడు. అలా నగరం దాటారు.

వెంటనే చ్యవనుడు రథం దిగాడు. రాజ దంపతులకు కట్టిన పగ్గాలు విప్పాడు. వారి శరీరములను నిమిరాడు. వారి శరీరముల మీద కలిగిన గాయములు మటుమాయం అయ్యాయి. ఆ రాజు మొహం చూచి "రాజా! మీరు అలసి పోయారు కదూ. నేను మీకు వరాలు ఇస్తాను. మీరు వెంటనే రాచనగరుకు వెళ్లండి. నేను గంగాతీరమునకు పోయి వ్రతమును పూర్తిచేస్తాను. మీరు రేపు నా వద్దకు రండి." అని అన్నాడు.

"అయ్యో అదేమిటి స్వామీ. మాకు అలుపు ఆయాసము అసలే లేవు. మీరు మా శరీరం నిమరగానే మా శరీరం మీద ఉన్న దెబ్బలు అన్ని మాయం అయ్యాయి. మాకు ఏ అలసటా లేదు. నూతన యవ్వనంతో ఉన్నాము. ఇదంతా మీ మహిమ మహాత్మా!" అని అన్నారు రాజ దంపతులు. తరువాత ఆ రాజ దంపతులు మునికి నమస్కరించి రాచ నగరుకు వెళ్లిపోయారు.

మరునాడు సూర్యోదయం అయింది. ముని చెప్పిన ప్రకారము ఆ రాజదంపతులు గంగా తీరానికి వెళ్లారు. అక్కడ వారికి ఒక దేవేంద్రభవనం లాంటి భవనం కనపడింది. ఆ రాజదంపతులు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆ భవనంలోకి అడుగుపెట్టారు. ఒక పక్క వేదాధ్యయనము, మరొక పక్క సంగీత, నృత్య వినోదములు, మరొక కోకిలలు మొదలగు పక్షులకు ఆలవాలమైన తోటలు, హంసలు మొదలగు పక్షులు విహరించే పద్మములు ఉన్న మడుగులు, క్రీడించడానికి వీలుగా ఉన్న చిన్న చిన్న కొండలు, అంతా కనుల పండువగా ఉంది. అక్కడ దేవతలు, గంధర్వులు, అప్సరసలు మొదలగు దేవతామూర్తులు అటు ఇటు తిరుగుతున్నారు. ఆ రాజదంపతులకు ఇది కలా నిజమా అని భ్రమ కలిగింది. ఇలాంటి అనుభవము ఎప్పుడూ పొందలేదు. అసలు ఇది భూలోకమా లేక స్వర్గలోకమా అనే భ్రాంతిలో ఉన్నాము అని అనుకున్నారు.

అక్కడ ఒక చోట చ్యవనుడు ఒక శయ్యమీద పడుకొని ఉన్నాడు. ఆ రాజదంపతులు అక్కడకు పోగానే ఆ ముని అదృశ్యం అయ్యాడు. వెంటనే అప్పటికా కనపడ్డ ఆ భవనము అప్సరసలు అందరూ అదృశ్యం అయ్యారు. మామూలుగా గంగాతీరము, అడవి ఉన్నాయి. అడవిలో కొంత దూరం పోగా అక్కడ చ్యవనుడు ఒక చోట కూర్చుని జపం చేసుకుంటున్నాడు. అది చూచి రాజు రాణితో ఇలా అన్నాడు.

"చూచావా దేవీ! యోగ బలం అంటే ఇదే! మానవులకు రాజ్యం సంపాదించడం సులభము. కాని బ్రాహ్మణత్వము, తపస్సు చాలా కష్టము. ఈ మహాముని చూడు తన తపోశక్తి వలన ఎన్ని సృష్టిస్తున్నాడో!" అని అన్నాడు. ఇంతలో ఆ ముని కళ్లు తెరిచి వారిని తన దగ్గరకు పిలిచాడు. ఆ రాజ దంపతులు రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తూ ఆ ముని దగ్గరకు వెళ్లారు. ఆ మునికి సాష్టాంగ పడ్డారు. ఆ ముని వారిని దీవించాడు. ఆ రాజ దంపతులతో ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రాజా! నీకు నీ భార్యకు ఇంద్రియములు ఇంత వశంలో ఉన్నాయి. నేను నీకు ఇన్ని కష్టాలు కల్పించినా, నీలో నాకు ఏ లోపమూ కన్పించలేదు. నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నీకు కావలసిన వరం కోరుకో ఇస్తాను." అని అన్నాడు.

"మహానుభావా! నిన్నుసేవించుకోడం కన్నా నాకు వేరు కోరిక ఏముంటుంది. కాని ఒక్క విషయం చెప్పండి. మీరు మా ఇంటికి వచ్చి 21 రోజులు ఉన్నారు. అప్పటినుండి చాలా అద్భుతాలు జరిగాయి. ఇలా జరగడానికి కారణం నాకు తెలియడం లేదు. దయచేసి చెప్పండి." అని అడిగాడు.

"రాజా! ఒక సారి బ్రహ్మదేవుడు దేవతలు, మునులు ఉన్న సభలో ఇలా అన్నాడు. "భృగు వంశము, కుశిక వంశము, వాటి లక్షణములైన బ్రాహ్మము, క్షాత్రము మారి పోయి, వర్ణ సంకరము కలుగుతుంది." ఆ మాటలు నేను విన్నాను. భృగు వంశమునకు వర్ణ సంకరం కలగటం సహించలేకపోయాను. మీ కుశిక వంశమును నాశనం చేద్దామని వ్రతము నెపంతో నీ వద్దకు వచ్చాను. ఇన్ని కష్టాలు కల్పించాను. నా కష్టాలకు తట్టుకోలేక మీరిద్దరూ నన్ను తిడతారని అనుకున్నాను. అప్పుడు మీ ఇద్దరినీ మీ వంశమును శపిద్దామని తలంచాను. కానీ, నేను ఎన్ని కష్టములు కల్పించినా మీ ఇద్దరిలో ధైర్యము కొంచెం కూడా సడలలేదు. కోసం అసలే రాలేదు. కాస్తకూడా మీరు బాధ పడలేదు. మీ ధైర్యానికి మెచ్చుకున్నాను. నేను వరాలు ఇస్తామన్నా మీరు వద్దన్నారు. అందుకే మీరు ఇరువురకూ ~~ఈ~~ శరీరాలతోనే ~~ఈ~~ గంగా తీరంలో స్వర్గలోకం చూపించాను. రాజా! నీకు క్షాత్రము కంటే బ్రాహ్మణత్వము మీద మక్కువ ఎక్కువ అని గ్రహించాను. నీకు మూడవ తరంలో ఒక బ్రహ్మతేజోదీప్తుడు జన్మిస్తాడు. ఇప్పుడు నీకు ఏ వరం కావాలో కోరుకో!" అన్నాడు చ్యవనుడు.

"మునీంద్రా! దీనికంటే నాకు వేరువరం ఏం కావాలి. నా సంతానము నకు బ్రాహ్మణత్వము, ధర్మతత్పరత చేకూరేట్టు." అనుగ్రహించు అని వేడు కున్నాడు.

"రాజా! నీకు కోరినట్టే జరుగుతుంది. నీ మనుమడు మూడు లోకములలో పూజింప బడతాడు." అని అన్నాడు.

అప్పుడు రాజుకు ఒక సందేహము కలిగింది. "మునీంద్రా! నా మనుమడు ఏ ప్రకారంగా బ్రాహ్మణత్వము పొందుతాడు తెలియజేయండి." అని అడిగాడు. దానికి చ్యవనుడు ఇలా అన్నాడు.

"రాజా! నా వంశంలో రుచీకుడు అనే వాడు జన్మిస్తాడు. అతడు నీ కుమారుడు అయిన గాధి అనే వాని కూతురును పెళ్లి చేసుకుంటాడు. ఆ రుచీకునికి జమదగ్ని అనే కుమారుడు జన్మిస్తాడు. ఆ జమదగ్ని ధనుర్వేదమును కూలంకషంగా అభ్యసిస్తాడు. జమదగ్ని తన కుమారుడైన రామునితో ధనుర్వేదమును అభ్యాసం చేయిస్తాడు. ఆ ధనుర్విద్య సకల రాజలోకమును నాశనం చేస్తుంది. ఇదంతా విధివిలాసము. ఆ విధి విలాసము వలననే రుచీకుడు, గాధి, వారి వారి భార్యలు అనాలోచితంగా చేసిన పనుల వలన సద్బ్రాహ్మణ వంశంలో జన్మించిన రుచీకునకు మనుమడుగా క్షాత్రధర్మాన్ని అవలంబించిన పరశురాముడు, క్షత్రియుడైన గాధికి బ్రాహ్మణత్వము అవలంబించిన విశ్వామిత్రుడు, కుమారులుగా జన్మిస్తారు. బ్రహ్మదేవుని వాక్కు ~~ఈ~~ ప్రకారంగాఫలిస్తుంది. ~~ఈ~~ ప్రకారంగా జరిగిన వర్ణసంకరము భవిష్యత్తులో జనులతో శ్లాఘించబడుతూ, కీర్తిదాయకమవుతుంది. నేను తీర్థయాత్రలకు వెళతాను. మీరుసుఖంగా ఉండండి." అని పలికి చ్యవనుడు వెళ్లిపోయాడు.

ధర్మనందనా! ఇదీ విశ్వామిత్ర, పరశురామ జన్మవృత్తాంతము." అనిభీష్ముడు ధర్మరాజుకు చెప్పాడు.

" పితామహా! నాకు దానము దాని విశేషములను వినవలెనని ఉన్నది. వివరించండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! మంచి పాలిచ్చే పాడి ఆవును ఒక సద్బ్రాహ్మణునికి దానంగా ఇస్తే, ఆ ఆవుకు ఎన్ని రోమాలు ఉంటాయో అని సంవత్సరములు స్వర్గలోకంలో సుఖాలు అనుభవిస్తారు. అతనికి అటు ఏడు తరాలు, ఇటు ఏడు తరాలవారు సద్గతులు పొందుతారు. గోదానమే కాక, ఇంకా ఇతరములు కూడా దానము చెయ్యవచ్చును. కన్య, భూమి, గృహము, బంగారము,

అన్నము, జలము, వస్త్రములు, మంచములు, కూర్చునుటకు పీటలు, వాహనములు, మొదలగునవి సద్బ్రాహ్మణులకు దానంగా ఇస్తే ఇహలోకము లోనూ పరలోకములోనూ సుఖములు పొందుతాడు. కాని ధర్మనందనా! ఎవడైతే దానము కొరకు తన వద్దకు వస్తాడో, అతని మనోరథమును తెలుసుకొని అతనికి ఏం కావాలో దానిని ప్రేమతో దానంగా ఇస్తే, ఆ దానమును మించిన దానము మరొకటి లేదు. అసలు ఈ దానములలో కల్లా భయంతో ఉన్నవారికి అభయం ఇవ్వడం అన్నిటి కన్నా శ్రేష్టమైనది. వీటన్నిటి కన్నా యుద్ధంలో మరణించడం... అంటే యుద్ధములో ప్రాణములు దానంగా ఇవ్వడం .....అన్నిటి కన్నా చాలా చాలా గొప్పది.

ధర్మనందనా! తన శత్రువు ఎలాంటి వాడైనా శరణు కోరితే ప్రసన్నమైన మనసుతో అతని కోరిక తీర్చిన వాడిని పురుషోత్తముడు అని అంటారు. కట్టుకున్న భార్యను కన్న కొడుకులను కూడా పోషించలేక అత్యంత పేదరికంతో బాధ పడే వాడికి సాయం చెయ్యడం, అతని దుఃఖాన్ని పోగొట్టడం చాలా గొప్ప గుణము. తన భార్యను తప్ప అన్య కాంతలవంక కన్నెత్తికూడా చూడని వారు, యజ్ఞయాగములు చెయ్యడం లో ఆసక్తి కలవారూ, కామమును, కోపమును మనసులోకి రానీయని వారు, అటువంటి సద్బ్రాహ్మణులను వెతికి వారికి దానం చెయ్యడం మూడులోకములలో పూజనీయము." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! దానము కోసం తన వద్దకు వచ్చిన వానికి దానం చెయ్యడం మంచిదా. లేక తనను దానము కోరకపోయినా అతని మనసు తెలుసుకొని దానం చెయ్యడం మంచిదా తెలియచెయ్యండి." అని అడిగాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మనందనా! అడిగితే దానం చెయ్యడం అందరూ చేసేదే. కాని అడగకుండా, ఎదుటి వాని మనసుతెలుసుకొని దానం చెయ్యడం ఎక్కువ

ఫలాన్ని ఇస్తుంది. అసలు దానం అడిగడం సత్పురుషునికి చావు వంటిది. ఇంక దానం కావాలా అని అడగబడటం అంతకన్నా పెద్ద చావు. కాబట్టి అడగని వాని మనసు తెలుసుకొని దానం చెయ్యడం వలన తనను తాను రక్షించుకుంటూ దానం పుచ్చుకున్నవాడిని కూడా రక్షిస్తాడు." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! దానము యజ్ఞము వంటిది. దానం చెయ్యడం లో అనేక ధర్మ విధులు ఉన్నాయి. కాని ఆ దానములలో అధిక ఫలము ఇచ్చే దానము ఏదియో తెలపండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ధనము, ధాన్యము, గోవులు, మణులు, భూమి, జలము, అన్నము మొదలగునవి వినయపూర్వకంగా సద్బ్రాహ్మణులకు దానంగా ఇస్తే మంచి యజ్ఞములు చేసిన ఫలము దక్కుతంది. కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా ఎల్లప్పుడూ దానధర్మములు చేస్తూ ఉండు.

దానములలోకెల్లా ఉత్తమమైన దానము భూదానము. ఎందుకంటే మనకు అవసరమైన వస్త్రములు, ధాన్యము, రత్నములు మనకు భూమి నుంచే లభిస్తున్నాయి. మనకు బంగారము, వెండి, వస్త్రములు, ధాన్యము, వివిధము లైన రత్నములు ఇస్తున్న ఆ భూమిని దానం చేస్తే, దానం ఇచ్చిన వాడు ఉత్తమ ఫలములను పొందుతాడు. భూదానము చేసిన వాడు, భూమి ఉన్నంత కాలము స్వర్గంలో సుఖంగా ఉంటాడు. కొంచెంగా భూమి దానం చేసినా, అతడు మరుజన్మలో రాజ్యములు పాలిస్తాడు. క్షత్రియులు యుద్ధములో వీరమరణం పొందితే, అతనికి భూదాన ఫలితము దక్కుతుంది. భూదానం చేస్తే బ్రహ్మ హత్య మొదలగు పాపములు నశిస్తాయి. భూమిని ఎంతటి పాపాత్ముడు దానం చేసినా, ఆ పాపం భూమికి అంటదు. భూదానము అశ్వమేధ యాగము చేసిన దానితో సమానము. దారిద్ర్యంతో బాధపడుతూ ఎవరినీ యాచించకుండా

జీవించే బ్రాహ్మణునకు భూమిని దానం చేస్తే, ఆ దానము వలన వచ్చే ఫలము అంతా ఇంతా కాదు. యాగం చేసినపుడు శాంతచిత్తులైన బ్రాహ్మణులకు భూదానం చెయ్యడం అత్యతంత ముఖ్యము. అర్హుడైన బ్రాహ్మణునకు గోవు చర్మము మేర భూమిని దానంగా ఇచ్చినా, అది దానం ఇచ్చిన వాని పాపములను అన్ని పోగొడుతుంది. యుద్ధములో మరణించి వీరస్వర్గము పొందినవారు, సతతమూ గురువు లను పూజించేవారు, అనేక పుణ్యకార్యములను చేసిన వారు, వీరు ఎవరూ భూదానము చేసిన వారితో సరితూగరు. భూదేవి జనహితము కోరి భూగీతను ప్రజకు అందించింది. ఆ గీతను అనుసరించి పరశురాముడు భూదానం చేసాడు. భూదేవి చెప్పిన భూగీతను నేను నీకు వినిపిస్తాను.

భూదేవి ఇలా అంది. మీకు ఈ లోకములోనూ పర లోకములోనూ సుఖాలు కావాలంటే నన్ను (భూమిని) దానం చేయండి. భూదానమునకు సరి అయిన ధర్మము వేరొకటి లేదు. సంతోషంగా నన్ను దానం చేస్తే నాకు సంతోషం కలుగుతుంది. అలా కాకుండా ఆ దానమునకు దుష్ట చింతనతోఅడ్డు తగిలితే నాకు బాధ కలుగుతుంది. వాడు ఎటువంటి దుర్మార్గుడైనా గానీ, భూదానం చేస్తే అతడికి నేను ఇహపరములలో మేలు చేస్తాను. అని భూదేవి పలికింది.

ధర్మనందనా! ఈ విషయంలో బృహస్పతి ఇంద్రునికి చెప్పిన మాటలు కూడా చెబుతాను విను. దేవేంద్రా! భూమిని రత్నగర్భ అంటారు. కాబట్టి భూదానము చేసిన వాడికి హయములు, ఏనుగులు,రత్నములు, కన్యలను దానం చేసిన ఫలితం దక్కుతంది. ఇంకా భూమినుండి బంగారము వస్తుంది. ఆ భూమిని దానం చేసిన వాడిని చూచి మిగిలిన భూతములు (పంచ భూతములలో భూమి ఒకటి) తృప్తి చెందుతాయి.

రాజులు తమ పరి పాలనలో విధి నిర్వహణలో తెలిసో తెలియకో ఎన్నోపాపాలు చేస్తుంటారు. ఆ పాపాలు పరిహారం కావడానికి భూదానమే ఉత్తమమైన మార్గము. ఎవరైతే తాను ఇదివరకు దానంగా ఇచ్చిన భూమిని తిరిగి తీసుకుంటాడో వాడు నరకానికి పోతాడు. భూమిని దానం చేస్తానని వాగ్దానం చేసి ఇవ్వక పోతే మహా పాపము వస్తుంది. అలాగే అడగకుండా భూమిని దానం చేస్తే, మహా పుణ్యము వస్తుంది." అని బృహస్పతి దేవేంద్రునితో చెప్పినట్టు భీష్ముడు ధర్మరాజుతో చెప్పాడు.

" పితామహా! మంచి దానపరుడైన మానవునికి దానంగా ఇవ్వదగిన వస్తువులు ఏవి తెలియచెయ్యండి." అని అడిగాడు.

" ధర్మనందనా! అన్నము, బంగారము, జలము, ప్రముఖంగా దానము చెయ్యడానికి అనేకూలమైనవి. అందులో ప్రముఖము అన్నదానము. దాని గురించి చెబుతాను విను. మునులు, దేవతలు అన్నమును గురించి వినుతి చేస్తుంటారు. ఎందుకంటే యజ్ఞయాగములలో క్రతువులలో అన్నము విశిష్టస్థానము ఆక్రమిస్తుంది. కాబట్టి అన్నదానమును మించిన దానము వేరొకటి లేదు. కాబట్టి అన్ని పుణ్యకార్యములలో అన్నదానము తప్పకుండా చెయ్యాలి.

అన్నము మన ప్రాణములకు ఆధారము. కాబట్టి మనకు, మనవాళ్లకు లేకపోయినా సరే, అతిధికి భక్తితో అన్నం పెట్టడం అధికమైన పుణ్యాన్ని ఇస్తుంది. బాగా అలసిపోయిన వాడు, వృద్ధుడు, తపస్వి, బాలుడు, వికలాంగుడు, స్త్రీ --వీరు ఆకలితో అన్నం పెట్టమని అడిగితే, గృహస్థు కోపగించుకోకూడదు. వారికి అన్నం పెట్టాలి. ఇంతెందుకు ఆకలితో ఉన్న కుక్కకు, కడజాతి వానికి కూడా అన్నదానం చెయ్యడం ఎంతోపుణ్యాన్ని ఇస్తుంది.

మునులకు, పితరులకు, దేవతలకు అన్నదాన విధులు నిర్వర్తిస్తే, అది అన్ని కర్మలలోకి శ్రేష్టమైనది. అన్నదానం చెయ్యడానికి కులము, విద్య, వృత్తి ఏవీ అడ్డురాకూడదు. అడగంగానే బ్రాహ్మణునకు అన్నం పెట్టాలి. ధర్మనందనా! ఒక్క బ్రాహ్మణులకే కాదు, అన్ని జాతులవారికీ, కులముల వారికీ అన్నదానం చెయ్యి. అది నీకు అన్ని శుభాలను చేకూరుస్తుంది." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! నాకు నక్షత్ర విషయములైన దానముల గురించి తెలపండి." అని అడిగాడు.

" ధర్మనందనా! ఇదే విషయాన్ని ఒక సారి దేవకీదేవి నారదుడిని అడిగింది. ఆమెకు నారదుడు చెప్పిన విషయములు నీకు చెబుతాను.

కృత్తికా నక్షత్రంలో పాయసము. బ్రహ్మదేవుని నక్షత్రంలో మినుములు, చంద్రుని నక్షత్రంలో అన్నము, ఆరుద్ర నక్షత్రంలో గోవు, అదితి నక్షత్రంలో తీపి పులగము (పెసలపప్పు,బియ్యము, చక్కెర, నెయ్యి, కలిపి వండిన అన్నము.), బృహస్పతి నక్షత్రంలో బంగారము, ఆశ్లేషా నక్షత్రంలో ధనము, మఖానక్షత్రంలో ఉప్పు,నువ్వులు, భగుడు అధిదేవత గా ఉన్న తారకు చెరకురసము, ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్రంలో పాలతో వండిన పౌష్టికాన్నము (పరమాన్నము), సూర్యతారలో ఏనుగులు,రథములు, చిత్తానక్షత్రంలో శ్రీగంధపు చెక్క, స్వాతీ నక్షత్రంలో తనకు ఏది ప్రియమైతే అది దానము చేయవలెను.

విశాఖ నక్షత్రంలో ఎద్దు, అనూరాధ లో పైపంచలు, జేష్టనక్షత్రములో ముల్లంగి, కరివేపాకు, మూల నక్షత్రములో మంచి ఫలములు, పూర్వాషాఢ లో పెరుగు, ఉత్తరాషాఢలో తేనెతో వండిన అన్నము, విష్ణువు, వసువులు, నీరు

అధిష్ఠాన దేవతలుగా కలిగిన నక్షత్రములలో దుప్పట్లు, వాహనము, యవలు దానముగా ఇవ్వవలెను. పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర మాంసము, రేవతీ నక్షత్రంలో కంచు పాత్రతో సహా గోవు, అశ్విని నక్షత్రంలో గుర్రపుబండి, భరణీ నక్షత్రము నందు నువ్వులు, ఆవులు దానం చేయడం మంచింది. ఈ ప్రకారంగా దానం చేయడం వలన ఊర్ధ్వ లోకములు పొందుతారు.

ఇన్ని దానముల కన్నా సువర్ణదానము అన్నిటికి బదులు అంటే ప్రత్యామ్నాయంగా చేయవచ్చును. ఏదైనా మంచి వ్రతము చేసిన సమయంలో బంగారం దానం చేస్తే అయుష్షు పెరుగుతుంది, మనిషి పునీతుడవుతాడు, భావశుద్ధి కలుగుతుంది అని పూర్వము హరిశ్చంద్రుడు చెప్పాడు.

అన్నిటి కన్నా దాహంగా ఉన్నవాడికి మంచినీరు దానం చెయ్యడం చాలా గొప్పది అని మనువు చెప్పాడు.

(వేసవి కాలంలో చలివేంద్రలు పెట్టి దాహార్తులకు నీరు ఇవ్వడం. కాని ఈ రోజుల్లో నీళ్ల అమ్ముకుంటున్నారు.).

నీరు దానం చెయ్యడం అంటే మరో అర్థం కూడా ఉంది. చెరువులు, బావులు, కొలనులు తవ్వించడం. అందులోని నీరు తాగడానికి ఉపయోగించడం.

(నేడు ఆ చెరువులు, కొలనులు అన్ని ఆక్రమించి ప్లాట్లు చేసుకొని అమ్ముకుంటున్నారు. అందుకే చెరువుల్లో ఉండాల్సిన నీళ్లు ఇళ్లలోకి వస్తున్నాయి.).

చెరువులు, కొలకులు, బావులు, నూతులు తవ్వించడం వలన, వారు పుణ్యలోకములు పొందుతారు. ఎవడు తవ్వించిన చెరువులో, కొలనులో గోవులు నీళ్లు తాగుతాయో వాడి కులము మొత్తం సద్గతిపొందుతుంది. ఎవడు తవ్వించిన బావులలో, చెరువులలోని నీరు మండు వేసవిలో దాహార్తులు తాగి దాహం తీర్చుకుంటారో, వాడికి ఎలాంటి పాపము అంటదు.

దానములలో తరువాతి స్థానము ఘృతము అంటే నెయ్యి. నెయ్యి యాగములు మొదలగు పుణ్యకార్యములకు ఉపయోగిస్తారు కనుక అది చాలా పవిత్రమైనది. అలాంటి నెయ్యి దానం చెయ్యడం వలన అగ్ని దేవుడు, యజ్ఞపురుషుడు ప్రీతి చెందుతారు.

కుండలు బ్రాహ్మణులకు దానం చేస్తే, వారు చేసే పుణ్యములో ఆరవ వంతు దానం చేసిన వాడికి దక్కుతుంది. అలాగే యజ్ఞమునకు సమిధలు దానం చేస్తే, అతడు ధనవంతుడవుతాడు. గొడుగులు దానం చేస్తే పుత్రులను పొందుతాడు. వాహనములు దానం చేస్తే సకల కోరికలు సిద్ధిస్తాయి. చెప్పులు దానం చేస్తే, శత్రునాశనం జరుగుతుంది.

నువ్వులు పితృదేవతలకు ఆహారంగా సృష్టించాడు బ్రహ్మ. అటువంటి నువ్వులు దానం చేస్తే, చేసిన వాడిపాపములు అన్ని నశిస్తాయి. తిల దానం శ్రేష్టమైనది. వీటిని మునులు స్వీకరిస్తారు. అర్హులైన వారికి తిలలు దానం చేస్తే మునుల కంటే గొప్పవారు అవుతారు.

ఇంక దానం ఎక్కడ ఎప్పుడు చెయ్యాలి అంటే పుణ్య కార్యములలో, యజ్ఞయాగాదులలు దానాలు చెయ్యవచ్చును. దానాలు ఎక్కడైనా చెయ్యవచ్చును.

ధర్మనందనా! ఇంక గోదాన మహిమను వివరిస్తాను. గోవులు తపోధనుల కంటే గొప్పవి. గోవులు హోమములకు కావలసిన పాలు, పెరుగు, నెయ్యి ఇస్తాయి. గోవు శరీరంలో పనికిరానిది అంటే ఏదీ లేదు. దాని చర్మము, దాని మూత్రము, దాని పేడ, అన్నీ పవిత్రములే. పైగా గోవులు మనకు అన్ని పనులు చేసి పెడతాయి. గోవు, బ్రాహ్మణుడు ఒకటే అని వేదములు చెబుతున్నాయి. కాబట్టి గోదానము చేసిన వాడికి ముక్తి లభిస్తుంది. గోవులను బ్రాహ్మణులకు దానం చేస్తే, వారి పాపములు అన్ని నశిస్తాయి. పుణ్యలోకప్రాప్తి కలుగుతుంది. ఆవుపాలు అమృతముతో సమానము అని దేవేంద్రుడే స్వయంగా చెప్పాడు. కాబట్టి గోదానం చేస్తే అమృతమును దానం చేసిన ఫలితం కలుగు తుంది. గోవులు మనకు ప్రాణములతో సమానం. కాబట్టి గోదానం చేస్తే మన ప్రాణాలు దానం చేసినట్టే కదా!

కాని ఈ గోదానములు అర్హులకే చెయ్యాలి. క్రూరులకు, నాస్తికులకు, దుర్మార్గులకు, దానం చేస్తే చేసినవాడు పరమ దుఃఖమును పొందుతాడు. కాబట్టి గోవును దానం చేసేటప్పుడు బాగా పరీక్షించి వాడు తగిన వాడు అంటేనే గోదానం చెయ్యాలి. కాని ధర్మనందనా! దానం చేసే గోవు ఆరోగ్యంగా ఉండాలి కానీ, రోగం వచ్చినదీ, బక్కచిక్కినదీ, ఇంక చూలు రాని దానినీ దానం చెయ్యకూడదు. అంటే పనికిరాని గోవును దానం ఇవ్వకూడదు. మోక్ష ప్రాప్తికి గోదానమును మించిన దానము మరొకటి లేదు. ఎన్ని ఎక్కువ గోవులు దానం ఇస్తే అంత ఫలం దక్కుతుంది.

ధర్మనందనా! దానములలో తరువాతి స్థానము అన్న పానీయములది. ఇంతకు ముందు జలము దానం చెయ్యడం దానముల కెల్ల గొప్ప దానము అని చెప్పాను కదా! అందులో అన్నదానము చాలా గొప్పది. అన్నమును దేవ

లోకములో   అమృతమనీ, నాగ కులములో సుధ అనీ, పితృలోకంలో స్వధా అని పిలుస్తారు. మహాత్ములు అన్నమును ప్రాణము అని కూడా అంటారు. కాబట్టి అన్నదానము ప్రాణదానముతో సమానము.

అన్నము కంటే జలము గొప్పది. ఎందుకంటే అన్నము పాకం చెయ్యడానికి జలము ఆశ్రయము. చంద్రుడు జలం నుండి పుట్టాడు కదా! ఓషధులన్నిటినీ చంద్రుడు కాపాడుతుంటాడు. కాబట్టి అన్నము కంటే జలము ఉత్తమము. మానవుడు తనవద్ద ఉన్న అన్నమునే దేవతలకు నివేదించాలి, పితరులకు తర్పణము చెయ్యాలి, అతిధులను సత్కరించాలి.

ధర్మనందనా! అన్నిటి కంటే తిలదానము కూడా గొప్పది. దాని గురించి నీకు ఒక ఇతిహాసము చెప్పెదను వినుము. పూర్వము మధ్యదేశములో పర్ణశాల అనే గ్రామము కలదు. ఆ ఊరిలో శర్మ అనే బ్రాహ్మణుడు నివసిస్తున్నాడు. ఆ శర్మను యముడు పిలిచాడు. అతనికి ఈ ప్రకారము ఉపదేశించాడు. "దానముల కెల్ల నువ్వుల దానము గొప్పది. నువ్వులను పితరులు ఇష్టంగా ఆరగిస్తారు. నువ్వులు ఆహారంగా స్వీకరిస్తే పాపములు పోతాయి. బుద్ధి ఎల్లప్పుడూ పుణ్యకార్యముల వంక మరలుతుంది. కాబట్టి నీవు ఎల్లప్పుడూ నువ్వులను బ్రాహ్మణులకు దానంగా ఇవ్వు. దాని తోపాటు వస్త్రదానం చేస్తే దేవతలు, దీపములు దానం చేస్తే పితరులు సంతోషిస్తారు." అని యముడు ఆ బ్రాహ్మణునికి ఉపదేశించాడు. కాబట్టి ధర్మనందనా తిలదానం అంత గొప్పది.

ఇంక సంగ్రహంగా చెప్పాలంటే దానము చేయదగ్గవి మూడు. భూదానము. విద్యాదానము. గోదానము. దానము చెయ్యడానికి ఇంతకు మించి దాతవ్యములు(దానము ఇవ్వతగినవి) లేవు.   గురువు తన శిష్యునకు విద్యాదానం చేస్తే భూదానం చేసినంత ఫలితం వస్తుంది. గోదానం కూడా

భూదానం తో సమానమే. గోమయంతో (ఆవు పేడతో) దేవతా గృహములు, పితృకార్యములు నిర్వహించే గృహములు అలికి శుద్ధిచేయవలెను. దాని వలన పవిత్రత చేకూరుతుంది. తాను బతికి ఉన్నంత కాలము, తాను భోజనము చేసే ముందు ఆవుకు ఎవడైతే పిడికెడు గడ్డి పెడతాడో, వాడికి బ్రాహ్మణుల కోరికలు తీర్చిన ఫలము దక్కుతుంది.

కాని ఇందులో ఒక ధర్మ సూక్ష్మము ఉన్నది. ఎవడైతే గోదానము మంచి బుద్ధితో చేస్తాడో వాడికి మంచి ఫలితము దక్కుతుంది. ఎవడైతే గోదానము చెడుబుద్ధితో చేస్తాడు వాడికి కీడు కలుగుతుంది. ఈ సందర్భంగా నీకు ఒక కథచెబుతాను విను. ద్వారవతి(ద్వారక) అనే పట్టణంలో ఒక బావి ఉంది. అందులో పెద్దశరీరం గల తొండ ఒకటి నివసిస్తూ ఉంది. ఒక నాడు అది మనుషుల కంట పడింది. దీనిని బావిలో ఉండనిస్తే నీరు పాడవుతుందని ఆ ఊరి జనులు దానిని తాళ్ల సాయంతో బయటకు తీయబోయారు. కాని అది ఇసుమంత కూడా కదలలేదు. వారందరూ శ్రీ కృష్ణుని వద్దకు పోయి ఈసంగతి చెప్పారు. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు అక్కడకు వచ్చాడు. ఆ తొండను బయటకు తీసాడు. అప్పుడు ఆ తొండ కృష్ణుని చూచి నేను నృగు మహారాజును అని తనను తాను తెలియపరచుకుంది. కృష్ణుడు అతనిని గుర్తు పట్టాడు.

"అయ్యో ఇదేమిటి నీవు మహారాజువు. పైగా వేలకొద్దీ ఆవులు దానం చేసావు కదా. నీకు ఈ దుర్జన్మ ఎలా వచ్చింది?" అని అడిగాడు.

"ఏమని చెప్పుదును కృష్ణా! నేను ఒక నాడు ఒక బ్రాహ్మణునికి ఒక గోవు దానంగా ఇచ్చాను. ఆ గోవును ఆయన తన వెంట తీసుకొని వెళ్లాడు. మరునాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు నేను దానంగా ఇచ్చిన ఆవును మేతకోసం బయటకు తోలాడు. మా గోవులు కూడా మేత మేస్తున్నాయి. అలవాటు

ప్రకారం నేను దానంగా ఇచ్చిన గోవు మా ఆవుల మందలో చేరిపోయింది. ఇది గోపాలకులు గమనించలేదు. మందతో కూడా ఆ గోవు మా ఇంటికి వచ్చింది. మరునాడు నేను గోదానము కొరకు ఆవులను తీసుకొని రమ్మన్నాను. గోపాలకులు మిగిలిన గోవులతో పాటు నేను ముందురోజు దానంగా ఇచ్చిన గోవును కూడా తీసుకొని వచ్చారు. ఆ విషయం తెలియక నేను మిగిలిన గోవులతో పాటు ఆ గోవును కూడా దానం చేసాను. ఆ గోవును దానంగా తీసుకున్న బ్రాహ్మణుడు గోవులను తీసుకొని పోతూ ఉండగా అంతకు ముందు నా వద్ద దానం పుచ్చుకున్న బ్రాహ్మణుడు తన గోవు కోసం వెతుకుతూ ఈ గోవును చూచాడు.

" ఈ గోవును నాకు రాజుగారు దానం ఇచ్చారు." అని అన్నాడు. ఈ బ్రాహ్మణుడు కూడా "ఇది నాకు రాజుగారు దానంగా ఇచ్చారు." అని అన్నాడు. ఇద్దరూ ఆ గోవుతో సహా నా వద్దకు వచ్చారు. నేను జరిగింది విచారించి నిజం తెలుసుకున్నాను. ఒకసారి దానంగా ఇచ్చిన గోవును మరలా దానం చెయ్యడం మహా పాపం అని తెలుసు. కాని పొరపాటున జరిగింది కాబట్టి నేను మొదట దానం తీసుకొన్న బ్రాహ్మణునికి ఆ గోవు బదులు లక్ష గోవులు దానంగా ఇస్తాను అన్నాను. "నాకు వద్దు, ఆ గోవు మహాలక్ష్మి లాంటిది. నా కుమారునికి ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు పాలు ఇచ్చేది. నాకు అదే ఆవు కావాలి." అని అన్నాడు.

నేను రెండవ బ్రాహ్మణునితో "నీకు మణులు, రత్నములు బంగారము ఇస్తాను. ఆగోవును ఇవ్వండి." అని అడిగాను. "నాకు నీ రాజ్యం మొత్తం ఇచ్చినా వద్దు. నాకు నాకు దానంగా ఇచ్చిన ఆవు కావాలి." అని అన్నాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

తరువాత నాకు మృత్యువు సంభవించి నేను యమధర్మరాజు వద్దకు

వెళ్లాను. అతడు ప్రేమతో "రాజా! నీవు ఎన్నో దాన ధర్మాలు చేసావు. నీకు పుణ్యం వచ్చింది. కాని ఒకరికి దానంగా ఇచ్చిన ఆవును తిరిగి తీసుకొని మరలా మరొకరికి దానంగా ఇచ్చావు. అది తెలియక చేసినా అది పాపమే కదా. అందువల్ల నీకు దుర్గతి కూడా సంభవించింది. కనుక ముందు నీవు సద్గతి అనుభవిస్తావో దుర్గతి అనుభవిస్తావో తేల్చుకో!" అని అన్నాడు. నేను ముందు దుర్గతిని అనుభవించడానికి సుముఖత చూపాను. వెంటనే నేను తలకిందులుగా భూలోకంలో పడ్డాను. అలా పడటం ఒక ముని చూచాడు. నామీద జాలి పడ్డాడు. "నీవు తొండ జన్మ ఎత్తుతావు. కొంత కాలం తరువాత శ్రీకృష్ణుడు నిన్ను బావిలోనుండి బయటకు తీస్తాడు." అని చెప్పాడు. ఇంతకాలానికి నువ్వు వచ్చావు. నన్ను బయటకు లాగావు. నీ స్పర్శ వలన నా దుర్గతి అనుభవం పూర్తి అయింది. ఇంక సద్గతికి పోతాను." అని అన్నాడు నృగుడు.

"రాజులకు విప్రుల సొమ్ము అపహరించడం మహా పాపము. తెలియకుండా నృగుడు విప్రుని సొమ్ము అపహరించి ఇలాంటి దుర్గతి పొందాడు." అని శ్రీకృష్ణుడు నృగునితోనూ, అక్కడ చేరిన జనులతోనూ చెప్పినట్టు భీష్ముడు ధర్మరాజుతో చెప్పాడు.

"పితామహా! నాకు గోదానములు చేసి నందువలన కలిగే ఫలములు చెప్పండి." అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక ఇతిహాసము చెప్పెదను. ఆకర్ణింపుము. ఔద్దాలకుడు అనే ముని ఉండేవాడు. అతని కుమారుడు నచికేతుడు. ఒకరోజు ఔద్దాలకుడు తన కుమారుడు నచికేతుని పిలిచి "కుమారా! నేను ఏటి దగ్గర సమిధలు, కలశము, పువ్వులు మరచి వచ్చాను.

నీవు పోయి తీసుకొని రా!" అని అన్నాడు. నచికేతుడు ఉత్సాహంతో తండ్రి చెప్పిన వస్తువులు తీసుకురావడానికి వెళ్లాడు. ఇంతలో ఆ ఏరు పొంగింది. ఆ వస్తువులు ఏటిలో కొట్టుకొని పోయాయి. అందువల్ల నచికేతునికి ఆ వస్తువులు కనపడలేదు. వెంటనే తిరిగి వచ్చి "ఆ వస్తువులు అక్కడ లేవు కనపడలేదు." అని చెప్పాడు. అప్పటికే ఔద్దాలకుడు ఆకలితో ఉన్నాడు. కోపం తట్టుకోలేక "లేకపోతే ఇక్కడకు ఎందుకు వచ్చావు. యముడి దగ్గరకు పో!" అని కోపంగా అన్నాడు. తండ్రి కోపముతో అన్న మాటలకు నచికేతుడు గడగడ వణికిపోయాడు. తండ్రి కాళ్ల మీద పడ్డాడు. కాని అప్పటికే అతను యముడి దగ్గరకు చేరు కున్నాడు. అది చూచి ఔద్దాలకుడు తల్లడిల్లి పోయాడు. చేజేతులా కొడుకును చంపుకున్నానని ఏడుస్తున్నాడు.

ఇంతలో రాత్రి గడచి సూర్యోదయము అయింది. ఆ సమయంలో నచికేతుడు కళ్లు తెరిచాడు. ఔద్దాలకుడు ఎంతో సంతోషించాడు. "నాయనా! పుణ్యలోకములకు పోయి మరలా నా కోసం తిరిగివచ్చావా!" అని ఆప్యాయంగా హత్తుకున్నాడు. "తండ్రీ! నీవు నన్ను యముని దగ్గరకు వెళ్ల మన్నావు కదా. అదే ప్రకారము నేను యమ లోకము పోయి యముని కొలువుకూటము ప్రవేశించాను. యముడు నన్ను దగ్గరగా పిలిచి ఉచితాసనము ఇచ్చి గౌరవించాడు. నాకు అర్ఘ్యము పాద్యము ఇచ్చాడు. నేను యముని చూచి "నేను ఇప్పుడు ఏలోకములో ఉన్నాను?" అనిఅడిగాను.

"కుమారా! నిన్ను నీ తండ్రి నన్ను చూడమని పంపాడు. అంతేగాని నీవు చావలేదు.నీకు ఆయుర్దాయము తీరలేదు. నీ కోసం మీ తండ్రి దుఃఖి స్తున్నాడు. నీవు వెంటనే వెళ్లి నీ తండ్రికి కనపడు." అని అన్నాడు యముడు. "అలాగే వెళతాను కానీ ఇక్కడ పుణ్యలోకాలు ఉంటాయట కదా! నాకు చూపించరా" అని యముడిని అడిగాను.

వెంటనే యముడు నా కోసం ఒక రథం తెప్పించాడు. నన్ను తనతో పాటు రథం ఎక్కించుకున్నాడు. నాకు అన్ని పుణ్యలోకములు తిప్పి చూపించాడు. నేను నయనానందకరంగా అన్ని పుణ్యలోకములు దర్శించాను.

అక్కడ దివ్యాభరణములు ధరించి భోగలాలసులుగా తిరుగుతున్న వారిని చూచి "మహాత్మా! వీరు ఎవరు? ఏమిపుణ్యం చేసుకుంటే ఇతంటి భోగములు అనుభవిస్తున్నారు" అని అడిగాను.

"కుమారా! వీరందరూ గోదాన ఫలమును అనుభవిస్తున్నారు." అని చెప్పాడు యముడు.

తరువాత నేను యమునికి నమస్కరించి అక్కడి నుండి వచ్చేసాను" అని అన్నాడు నచికేతుడు." అని చెప్పాడు భీష్ముడు.

"పితామహా! గోదానము చేసినవారు ఏలోకంలో నివసిస్తారు! ఆ లోకం ఎక్కడుంది?" అని అడిగాడు.

"ధర్మనందనా! గోదానము చేసిన వారు పొందే లోకంలో కాలము ఉండదు. దినములు, వారములు, నెలలు, ఋతువులు ఉండవు. అలసట,రోగములు, ముసలి తనము, దాహము, ఆకలి ఏమీ ఉండవు. అక్కడ ఉన్నవారు ఎల్లప్పుడూ ఆనందంగా ఉంటారు. ఆ లోకంలో గోదానము చేసిన వారి తో పాటు గురువులను భక్తితో సేవించినవారూ, ఎల్లప్పుడు సత్యము పలికినవారు, మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించినవారు, నిర్మలమైన ఆత్మగలవారూ, కూడా అక్కడ ఉంటారు. దానినే గోలోకము అంటారు. గోలోకమును మించిన పుణ్యలోకము వేరొకటి లేదు. గోదానము కంటే మించిన

దానము మరొకటి లేదు.

కాని గోదానము చేయుటకు కావలసిన ధనమును న్యాయమార్గంలో సంపాదించినది అయి ఉండాలి. అంతేగానీ, ఇతరుల సొమ్ముతో దానం చెయ్యకూడదు. కాబట్టి ధర్మనందనా! నీవు కూడా గోవులను అర్హులైన వారికి దానము చేసి పుణ్యలోకముల ప్రాప్తినొందుము." అని భీష్ముడు ధర్మరాజుడు గోదాన మహిమను వర్ణించి నట్టు, వైశంపాయనుడు జనమేజయునికి మహాభారత కథను వినిపించాడు.

మహాభారతము

అనుశాసనిక పర్వము,

ద్వితీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

ఓంతత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓంతత్సత్